

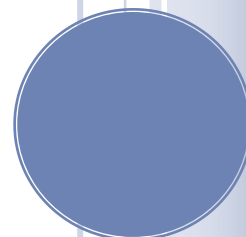
ΕΥΛΟΓΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ:

Χρήση των ορίων για το ασφαλιστικό
σύστημα

Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων

Υπουργείο Οικονομικών

Αθήνα, Νοέμβριος 2015

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να παρέχει προς το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μία τεχνική βάση για τη συμμόρφωση με την 2287/2015 απόφαση του ΣτΕ. Η ουσία της απόφασης στο κομμάτι που αφορά το παρόν ενημερωτικό σημείωμα είναι ότι νομοθετικές παρεμβάσεις περικοπών τόσο των κύριων όσο και των επικουρικών συντάξεων του ασφαλιστικού συστήματος θα πρέπει να συνοδεύονται από επιστημονική έκθεση, η οποία θα τεκμηριώνει ότι κατά τη διαμόρφωση της νομοθετικής πρότασης ελήφθη υπόψη από το νομοθέτη το επαρκές/εύλογο επίπεδο ενός νοικοκυριού (συνταξιούχου) που του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής του υπόστασης (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφήσεται, ουσιαστικά από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου.

Η δομή της μελέτης έχει ως εξής: Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται οι ισχύουσες επαρκείς/εύλογες δαπάνες διαβίωσης όπως αυτές υιοθετήθηκαν από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης του Ιδιωτικού Χρέους (ΚΥΣΔΙΧ) ενώ στη δεύτερη ενότητα η προτεινόμενη μεθοδολογία σύνδεσης αυτών των δαπανών με τις περικοπές των συντάξεων.

1. ΕΠΑΡΚΕΙΣ/ΕΥΛΟΓΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

1.1 Περιγραφή άσκησης - στόχου

Ο προσδιορισμός των εύλογων δαπανών διαβίωσης υιοθετήθηκε (ΚΥΣΔΙΧ) και ενσωματώθηκε ως πληροφορία αναφοράς στον Κώδικα Δεοντολογίας της ΤτΕ τον Αύγουστο του 2014 με στόχο να βοηθήσει τα πιστωτικά ιδρύματα και τους δανειολήπτες, να καταλήγουν σε κοινά αποδεκτές και βιώσιμες λύσεις ως προς την εξυπηρέτηση των δανείων.

Στο πλαίσιο αυτό, υπολογίστηκαν οι Εύλογες Δαπάνες Διαβίωσης (ΕΔΔ) σε αντιπροσωπευτικές κατηγορίες ελληνικών νοικοκυριών. Το μηνιαίο σύνολο των δαπανών αυτών λειτουργεί ως σημείο αναφοράς, ώστε να αξιολογείται η δυνατότητα κάθε οφειλέτη να εξυπηρετεί τις δανειακές του υποχρεώσεις, με βάση το εισόδημά του και αφού καλύψει τις ανάγκες διαβίωσής του. Είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται ήδη με επιτυχία σε πολλές χώρες της Ευρώπης, όπως η Ιρλανδία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Φινλανδία, η Νορβηγία και η Ισπανία. Έχει αποδειχθεί ότι ενισχύει τη διαφάνεια και την αμοιβαία εμπιστοσύνη στις σχέσεις μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και δανειοληπτών, καθώς παρέχει στους δανειολήπτες ένα αξιόπιστο εργαλείο διαπραγμάτευσης και διευκολύνει την εξυπηρέτηση του δανείου τους, με βάση τις πραγματικές τους δυνατότητες.

1.2 Μεθοδολογία

Ο υπολογισμός των εύλογων δαπανών διαβίωσης έγινε από εμπειρογνώμονες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και του Υπουργείου Οικονομικών. Στηρίχθηκε στα στοιχεία της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ) που διενεργείται κάθε χρόνο από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Η έρευνα αυτή συγκεντρώνει αναλυτικές πληροφορίες από αντιπροσωπευτικό δείγμα νοικοκυριών της χώρας, ανεξάρτητα από το αν έχουν δάνειο ή όχι, σχετικά με τις δαπάνες διαβίωσής τους.

Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (Household Budget Survey) είναι μία στατιστική έρευνα μέσω της οποίας συγκεντρώνονται πληροφορίες από αντιπροσωπευτικό δείγμα των νοικοκυριών της χώρας (ανεξαρτήτως αν έχουν δάνειο ή όχι) για όλες τις δαπάνες διαβίωσής τους. Για τον υπολογισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης έγινε χρήση της ΕΟΠ του 2012 που ανακοινώθηκε τον Δεκέμβριο του 2013 από την ΕΛΣΤΑΤ (τελευταία διαθέσιμη), η οποία κατέγραψε τις δαπάνες 8.719 ατόμων από 3.577 νοικοκυριά.

Οι πληροφορίες για τις δαπάνες που συγκεντρώνονται από τα νοικοκυριά είναι πολύ αναλυτικές καθώς βασίζονται στη λεπτομερή καταγραφή των ειδών (αγαθών και υπηρεσιών) σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose) και περιλαμβάνονται όλα τα αγαθά και υπηρεσίες που καταναλώνονται από τα νοικοκυριά.

Οι βασικές δαπάνες που **περιλαμβάνονται** στην κατασκευή του καλαθιού των εύλογων δαπανών διαβίωσης των νοικοκυριών είναι οι εξής:

- **Όλες οι δαπάνες διατροφής** (δημητριακά, γαλακτοκομικά προϊόντα, κρέας, ψάρια, έλαια και λίπη, φρούτα, λαχανικά, γλυκά κτλ) **και των μη αλκοολούχων ποτών** (καφές, τσάι, κακάο, μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων, κτλ) καθώς και **έξοδα σε καντίνες και κυλικεία εργασίας, σχολείων, πανεπιστημίων, γραφείων** (καφέδες, αναψυκτικά, χυμοί, σάντουιτς, τοστ, τυρόπιτες, γλυκά, κλπ.)
- **Όλες οι δαπάνες ένδυσης και υπόδησης** (αγορά ειδών ένδυσης και υπόδησης (ανδρικά, γυναικεία, παιδικά) καθώς και οι επιδιορθώσεις αυτών.)
- **Όλες οι δαπάνες που σχετίζονται με την κατοικία** (ηλεκτρισμός, ύδρευση, θέρμανση, υλικά και υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής της κατοικίας.)
- **Όλα τα έξοδα κίνησης, συντήρησης και επισκευής μεταφορικών μέσων** (καύσιμα, λιπαντικά, ανταλλακτικά, σέρβις κτλ) καθώς και **τα ασφάλιστρα αυτοκινήτου-μηχανής.**
- **Όλες οι δαπάνες χρήσης αστικών και υπεραστικών μέσων μαζικής μεταφοράς** (λεωφορεία, τρόλεϊ, ταξί, τρένα, τραμ, μετρό, επιβατικά πλοία κτλ.)
- **Δαπάνες που σχετίζονται με την επισκευή και τη συντήρηση των διαρκών αγαθών οικιακής χρήσης** (έπιπλα, οικιακές συσκευές, κτλ.)
- **Όλα τα αγαθά για τη συνήθη οικιακή κατανάλωση** (σαπούνια, απορρυπαντικά, είδη καθαρισμού, σκούπες, χαρτιά υγείας, χαρτομάντηλα, κτλ.)
- **Δαπάνες αγαθών και υπηρεσιών ατομικής καθαριότητας και καλλωπισμού** (κομμωτήρια, κουρέια, ξυριστικές μηχανές, ξυραφάκια, οδοντόβουρτσες, οδοντόκρεμες, αρώματα, κολόνιες, καλλυντικά, αποσμητικά, σαπούνια μπάνιου, σαμπουάν κλπ) **και λοιπά προσωπικά είδη** (τσάντες, πορτοφόλια, γυαλιά ηλίου, ομπρέλες κτλ) **καθώς και δαπάνες σχετικά με τα κατοικίδια ζώα** (τροφές, λουριά, κτλ.)
- **Δαπάνες σχετικά με την ενημέρωση και τη μόρφωση** (βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, είδη χαρτοπωλείου, γραφική ύλη, τετράδια, μολύβια, στυλό, κτλ.)

- **Όλες οι δαπάνες υπηρεσιών τηλεφωνίας και ταχυδρομικών υπηρεσιών** (λογαριασμοί σταθερού τηλεφώνου, κινητού τηλεφώνου, internet, ταχυδρομείων κτλ)
- **Δαπάνες ειδών και υπηρεσιών υγείας** (φάρμακα, παυσίπονα, επίδεσμοι, γάζες, θερμόμετρα, ιατρικές υπηρεσίες κάθε ειδικότητας, οδοντιατρικές υπηρεσίες, κτηνιατρικές υπηρεσίες κ.α.)
- **Όλες οι δαπάνες υπηρεσιών εκπαίδευσης** (παιδικοί σταθμοί, φροντιστήρια, ξένες γλώσσες, εκπαιδευτικές εκδρομές κτλ.)
- **Δαπάνες υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας** (γηροκομεία, ιδρύματα και σχολεία για άτομα με ειδικές ανάγκες, βρεφονηπιακών (παιδικών) σταθμών, παιδότοποι κτλ.)
- **Δαπάνες για λοιπές οικονομικές υπηρεσίες** (αμοιβές φοροτεχνικών, διοικητικά τέλη, αμοιβές δικηγόρων, αμοιβές συμβολαιογράφων, συνδρομές σε επαγγελματικά σωματεία, ενώσεις, κτλ.)

Όλα τα ανωτέρω περιλαμβάνονται στην **1^η ομάδα** δαπανών που θεωρούνται οι πιο βασικές για τη διαβίωση του νοικοκυριού.

Παράλληλα παρέχεται ο προσδιορισμός της δαπάνης κάθε νοικοκυριού εάν ληφθούν υπόψη επιπλέον κατηγορίες δαπανών:

Η **2^η ομάδα** δαπανών περιλαμβάνει επιπλέον:

- Δαπάνες εστίασης (έξοδα σε εστιατόρια, ταβέρνες, πιτσαρίες, καφενεία, μπαρ κτλ.)

Η **3^η ομάδα** δαπανών περιλαμβάνει επιπλέον:

- Δαπάνες για την αγορά διαρκών αγαθών και συσκευών (έπιπλα, ηλεκτρικές συσκευές, οικιακά σκεύη, συσκευές τηλεφώνου, τηλεοράσεις, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, φωτογραφικές μηχανές, κτλ.)
- Δαπάνες για την αγορά μεταφορικών μέσων (αυτοκίνητα, μοτοσυκλέτες, κτλ.)

Η **4^η ομάδα** δαπανών περιλαμβάνει επιπλέον:

- Δαπάνες για κατανάλωση αλκοολούχων ποτών (ουίσκι, βότκα, σαμπάνια, κρασί, μπίρα, κτλ.)
- Δαπάνες για τσιγάρα και καπνό.
- Δαπάνες για αεροπορικές μετακινήσεις.
- Δαπάνες για τουριστικές υπηρεσίες (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, ομαδικά ταξίδια, κτλ.)
- Δαπάνες για υπηρεσίες αναψυχής, πολιτισμού και αθλητισμού (γυμναστήρια, εισιτήρια αθλητικών αγώνων, θέατρα, κινηματογράφοι, συναυλίες, κτλ.)

Στον υπολογισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης ελήφθησαν υπόψη μόνο οι πραγματικές δαπάνες που προέρχονται από αγορές και όχι οι τεκμαρτές δαπάνες από λοιπούς τρόπους κτήσης (δική του παραγωγή, δική του επιχείρηση, άλλες πηγές κτλ). Επίσης ελήφθησαν υπόψη έξοδα που σχετίζονται με κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται από το κράτος (δηλαδή εθνικού συστήματος υγείας, δημόσια σχολεία κλπ.) και εξαιρέθηκαν εναλλακτικές επιλογές που παρέχονται από τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και αγορές πολυτελών ειδών.

Συνεπώς στο υπολογισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης δεν προσμετρώνται:

- **Δαπάνες για αγορά ειδών πολυτελείας** (κοσμήματα, πολύτιμοι λίθοι, ρολόγια, κτλ) και υπηρεσιών πολυτελείας (υπηρεσίες οικιακών βοηθών, μπέμπυ-σίτερς, καθαριστηρίων, κτλ) καθώς και έξοδα τυχερών παιγνίων (ΛΟΤΤΟ, τζόκερ, στοίχημα, λαχεία, καζίνο, κτλ)
- **Δαπάνες για ιδιωτικά σχολεία.**
- **Δαπάνες για ιδιωτική νοσοκομειακή περίθαλψη.**
- **Δαπάνες για ιδιωτική ασφάλιση** (υγείας, κατοικίας, κτλ.)

Επιπλέον, στο καλάθι των εύλογων δαπανών διαβίωσης δεν προσμετρώνται οι δόσεις δανείου για τους δανειολήπτες, και αντίστοιχα το ενοίκιο για τους ενοικιαστές και το τεκμαρτό ενοίκιο για τους ιδιοκτήτες, καθώς οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης αναφέρονται στα υπόλοιπα έξοδα που κάνει ένα νοικοκυριό πέραν αυτών που απαιτούνται για την εξασφάλιση κατοικίας. Συνεπώς για όσους καταβάλλουν ενοίκιο, στα παραπάνω ποσά προστίθεται το ποσό του ενοικίου για την εξασφάλιση πρώτης κατοικίας με βάση τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία.

Με βάση την ανωτέρω κατασκευή του καλαθιού των δαπανών, εκτιμήθηκαν στατιστικά υποδείγματα με ερμηνευτικές μεταβλητές βασισμένες σε επιστημονικά κριτήρια ως προς τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το επίπεδο δαπανών ενός νοικοκυριού και στην ανάγκη να προσδιοριστούν σαφείς, απλές και κατανοητές κατευθυντήριες γραμμές προς τις τράπεζες και τους δανειολήπτες.

Συνοπτικά οι ερμηνευτικές μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις κύριες κατηγορίες: 1) **δημογραφικά κριτήρια** (μέγεθος νοικοκυριού, αριθμός τέκνων, κτλ), 2) το **είδος της κατοικίας** (ιδιοκατοίκηση, ενοίκιο, δάνειο, κτλ) και 3) **γεωγραφικά κριτήρια** (επίπεδο αστικότητας, γεωγραφική θέση κτλ). Στη συνέχεια,

εφαρμόστηκαν δύο εναλλακτικές στατιστικές μέθοδοι παλινδρόμησης (robust linear regression και quartile regression) για τον βέλτιστο χειρισμό των ακραίων τιμών. Εξετάστηκαν ποικίλα υποδείγματα τα οποία παρατίθενται στην συνοδευτική έκθεση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση τον υπολογισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης, αυτές προσauξάνονται σημαντικά για τις οικογένειες με παιδιά ή εξαρτώμενα μέλη (οι οποίες αποτελούν και την πλειονότητα των δανειοληπτών).

1.3 Αποτελέσματα

Το ύψος των εύλογων δαπανών διαβίωσης για κάθε ομάδα δαπανών όπως προσδιορίστηκε ανωτέρω και με βάση τη σύνθεση του νοικοκυριού δίδεται στον Πίνακα Α1.

Πίνακας Α1: Εύλογες δαπάνες διαβίωσης ανά ομάδα δαπανών που λαμβάνεται υπόψη και σύνθεση του νοικοκυριού (παρατίθεται προς σύγκριση το διάμεσο καθαρό εισόδημα οικ. έτους 2013 και το όριο φτώχειας για κάθε τύπο νοικοκυριού)

Σύνθεση νοικοκυριού	1η ομάδα δαπανών	2η ομάδα δαπανών	3η ομάδα δαπανών	4η ομάδα δαπανών	Διάμεσο καθαρό εισόδημα οικονομικού έτους 2013 (στοιχεία ΓΓΠΣ)	Όριο φτώχειας (EU-SILC)
Ετησίως						
Ένας ενήλικας	6448	7337	7655	8180	7410	5708
Δύο ενήλικες	10866	12412	12921	13917	15891	8562
Πολλαπλασιαστές εξαρτώμενων τέκνων	2648	2955	3126	3361		1712
Πολλαπλασιαστές επιπλέον εξαρτώμενων ενηλίκων	2497	2962	3117	3550		2854
Παραδείγματα:						
Ένας ενήλικας με 1 τέκνο	9096	10292	10781	11541	8048	7420
Δύο ενήλικες με 1 τέκνο	13514	15367	16047	17278	16246	10274
Δύο ενήλικες με 2 τέκνα	16162	18322	19173	20639	17043	11986
Δύο ενήλικες με 2 τέκνα και επιπλέον εξαρτώμενο ενήλικα	18659	21284	22290	24189	15580	14840
Δύο ενήλικες με 3 τέκνα	18810	21277	22299	24000	16794	13698
Δύο ενήλικες με 3 τέκνα και επιπλέον εξαρτώμενο ενήλικα	21307	24239	25416	27550	15314	16552
Δύο ενήλικες με 4 τέκνα	21458	24232	25425	27361	16759	15410
Μηνιαίως						
Ένας ενήλικας	537	611	638	682	618	476
Δύο ενήλικες	906	1034	1077	1160	1324	714
Πολλαπλασιαστές εξαρτώμενων τέκνων	221	246	261	280		143
Πολλαπλασιαστές επιπλέον εξαρτώμενων ενηλίκων	208	247	260	296		238
Παραδείγματα:						
Ένας ενήλικας με 1 τέκνο	758	858	898	962	671	618
Δύο ενήλικες με 1 τέκνο	1126	1281	1337	1440	1354	856
Δύο ενήλικες με 2 τέκνα	1347	1527	1598	1720	1420	999
Δύο ενήλικες με 2 τέκνα και επιπλέον εξαρτώμενο ενήλικα	1555	1774	1858	2016	1298	1237
Δύο ενήλικες με 3 τέκνα	1568	1773	1858	2000	1400	1142
Δύο ενήλικες με 3 τέκνα και επιπλέον εξαρτώμενο ενήλικα	1776	2020	2118	2296	1276	1379
Δύο ενήλικες με 4 τέκνα	1788	2019	2119	2280	1397	1284

** Το όριο φτώχειας (EU-SILK) ορίζεται στο 60% του διάμεσου ισοδύναμου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού, με βάση την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ. Για τον υπολογισμό του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού.*

Σημαντικές παρατηρήσεις:

1. Τα ποσά των εύλογων δαπανών διαβίωσης δεν περιλαμβάνουν ποσά για πληρωμή φόρων εισοδήματος, περιουσίας κτλ., αλλά μόνο έμμεσων φόρων κατανάλωσης (ΦΠΑ, ΕΦΚ κτλ.) καθώς αυτοί εμπεριέχονται στο ύψος της δαπάνης για αγαθά και υπηρεσίες όπως καταγράφεται από την ΕΛΣΤΑΤ. Επιπλέον, δεν εμπεριέχουν δαπάνες ενοικίου ή αποπληρωμής στεγαστικού δανείου, καθώς αυτό είναι το αντικείμενο της διαπραγμάτευσης, αλλά εμπεριέχουν όλα τα λειτουργικά έξοδα και έξοδα συντήρησης οικίας.
2. Ως εξαρτώμενο τέκνο ή ενήλικας ορίζονται πρόσωπα που θεωρούνται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο σύμφωνα με το Ν. 4172/2013.
3. Οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης προσαυξάνονται σε περιπτώσεις που υπάρχουν ιδιαίτερες συνθήκες σε ένα νοικοκυριό. Τέτοια παραδείγματα είναι άτομα με χρόνιες ασθένειες, με φυσικές ή διανοητικές αναπηρίες, με προβλήματα υγείας που απαιτούν ιδιαίτερη φαρμακευτική θεραπεία ή χειρουργείο, άτομα που καταβάλλουν διατροφή και γενικά σταθερά ετήσια έξοδα τα οποία αντικειμενικά δεν μπορούν να μειωθούν.
4. Τα αποτελέσματα όλων των ομάδων δαπανών βρίσκονται αισθητά πάνω από το όριο της φτώχειας, ιδίως για τις οικογένειες με παιδιά όπου η απόσταση αυξάνεται σημαντικά. Το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 5.708 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 11.986 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά.

Το πλήρες τεχνικό κείμενο της μελέτης των Εύλογων Δαπανών Διαβίωσης παρατίθεται στο παράρτημα στην αγγλική γλώσσα.

2. ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΥΛΟΓΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

2.1 Επιχειρήματα χρήσης υπάρχουσας μελέτης

Σύμφωνα με την 2287/2015 απόφαση του ΣτΕ, η συνοδευτική μελέτη για την τεκμηρίωση των περικοπών των συντάξεων «θα πρέπει να προσδιορίζει με τρόπο κατανοητό και ελέγξιμο από το δικαστήριο, τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης ενός νοικοκυριού (συνταξιούχου) που του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής του υπόστασης (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφίσταται, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου».

Η μελέτη που παρουσιάστηκε στο κεφάλαιο 1 (αναλυτικά στο παράρτημα) θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από το Υπουργείο Εργασίας για αυτή την τεκμηρίωση για τους κάτωθι λόγους:

- α) Είναι η μόνη μελέτη που υπολογίζει εύλογες δαπάνες διαβίωσης για διάφορα είδη νοικοκυριών βασιζόμενη στα επίσημα στοιχεία κατανάλωσης των ΕΟΠ που αντιστοιχούν στο σύνολο των νοικοκυριών του πληθυσμού της χώρας,
- β) Είναι επίσημα θεσμοθετημένη καθώς έχει εγκριθεί από το Ιδιωτικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, στο οποίο εκπροσωπείται το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Οικονομίας, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Εργασίας,
- γ) Συνδέεται με τον Κώδικα Δεοντολογίας του ν.4224/2103 της Τράπεζας της Ελλάδος,
- δ) Δεν συνίσταται να προσδιορίζονται διαφορετικά όρια (στην προκειμένη περίπτωση εύλογες δαπάνες διαβίωσης) για διαφορετικές χρήσεις από τα διάφορα Υπουργεία, καθώς η αντιμετώπιση του ατόμου/νοικοκυριού ως προς τα δικαιώματά του στο ύψος αυτών των δαπανών θα πρέπει να είναι ενιαία.
- ε) Η επικαιροποίησή της θα γίνεται όποτε αποφασίζεται από το ΚΥΣΔΙΧ με βάση τα στοιχεία της τελευταίας διαθέσιμης ΕΟΠ και τα όρια θα προσαρμόζονται ενιαία για όλες τις χρήσεις των εύλογων δαπανών διαβίωσης στο Δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.
- στ) Τέλος, δεν συνίσταται να υπάρξει διαφοροποίηση των ορίων για τα ηλικιωμένα νοικοκυριά. Παρόλο, που στη διεθνή βιβλιογραφία παρατηρείται διαφοροποίηση της κατανάλωσης (συνήθως μείωση) στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Μία διαφοροποίηση

των εύλογων δαπανών διαβίωσης ανάλογα με την ηλικία δεν θα έβρισκε πρόσφορο έδαφος για υποστήριξη από νομικής άποψης.

Συγκεκριμένα, καθώς η απόφαση του ΣτΕ αναφέρεται όχι μόνο στις απαραίτητες δαπάνες διαβίωσης, αλλά σε εύλογες δαπάνες που στο σύνολό τους θα επιτρέπουν τη συμμετοχή του ατόμου/νοικοκυριού στην κοινωνική ζωή, προτείνεται να ληφθεί ως ομάδα αναφοράς, η πληρέστερη, τέταρτη ομάδα των Εύλογων Δαπανών Διαβίωσης όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, ήτοι **8,180 για ένα άτομο ετησίως**, 13,917 για δύο ενήλικες με 3,361 για κάθε παιδί και 3,550 για κάθε επιπλέον ενήλικα.

2.2 Περαιτέρω σημεία ανάλυσης βάσει της δικαστικής απόφασης

Σύμφωνα με το ΣτΕ «Για τον προσδιορισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης θα πρέπει να συνεκτιμηθεί και το σύνολο των γενικής φύσης οικονομικών και φορολογικών μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας, όπως, μεταξύ άλλων, η σταδιακή μείωση του αφορολογήτου ορίου, ο περιορισμός των κλιμακίων και η αύξηση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος (άρθρα 27 του ν. 3986/2011, άρθρο 1 επ. του ν. 3842/2010, 38 του ν. 4024/2011 κ.ά.), η επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (άρθρο 29 του ν. 3986/2011), η διαδοχική αύξηση των συντελεστών του φόρου προστιθέμενης αξίας, η υπαγωγή στους αυξημένους συντελεστές αγαθών και υπηρεσιών που υπάγονταν σε κατώτερη κλίμακα και η αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης (άρθρα 12 επ. του ν. 3833/2010, 34 του ν. 3986/2011 κ.ά.), η εξίσωση του φόρου πετρελαίου θέρμανσης και κίνησης (άρθρο 36 του ν. 3986/2011), καθώς και αντίστοιχες επεμβάσεις στη φορολογία ακίνητης περιουσίας με μείωση, επίσης, του αφορολογήτου ορίου και αύξηση των φορολογικών συντελεστών του φόρου ακίνητης περιουσίας και επιβολή του ειδικού φόρου ηλεκτροδοτούμενων (άρθρα 33 του ν. 3986/2011, 53 του ν. 4021/2011 κ.ά.) αλλά και οι ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της δεδομένης συγκυρίας (κόστος αγαθών και υπηρεσιών, περικοπές παροχών υγείας, ανεργία και επίδρασή της στο οικογενειακό εισόδημα, έκταση και περιεχόμενο δανειοληπτικών υποχρεώσεων)».

Παρόλο που η λογική των δικαστικών αρχών είναι ξεκάθαρη ως προς το μήνυμα που θέλουν να δώσουν προς τη νομοθετική εξουσία σχετικά με την συνεκτίμηση του συνόλου των μέτρων που επηρεάζουν το διαθέσιμο εισόδημα των ατόμων/νοικοκυριών που

έχουν πραγματοποιηθεί έως τώρα, πριν την επιβολή περαιτέρω περικοπών από τεχνικής άποψης θα πρέπει να γίνουν οι εξής διευκρινήσεις:

1) Οι περικοπές των συντάξεων, προηγούνται της επιβολής φορολογίας με την έννοια ότι διαμορφώνουν το μεικτό εισόδημα (σύνταξη), δηλαδή τη βάση πάνω στην οποία επιβάλλεται η φορολογία. Άρα ο πρώτος έλεγχος σχετίζεται με το ύψος της σύνταξης σε σχέση με τις ΕΔΔ, ενώ στη συνέχεια θα πρέπει και το ύψος της φορολογίας να είναι προσαρμοσμένο σε τέτοια επίπεδα ώστε το διαθέσιμο εισόδημα των ατόμων να διαμορφώνεται σε επίπεδο που να καλύπτονται οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης. Ο υπολογισμός αυτός περιπλέκεται στο βαθμό που το άτομο/νοικοκυριό φορολογείται όχι βάσει πραγματικών αλλά βάσει τεκμαρτών εισοδημάτων.

2) Οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης δεν περιλαμβάνουν άμεσους φόρους (εισοδήματος, κεφαλαίου, περιουσίας κτλ) παρά μόνο έμμεσους φόρους (ΦΠΑ, ΕΦΚ, κτλ) καθώς αυτοί βαρύνουν τη δαπάνη κατανάλωσης βάσει της οποίας υπολογίζονται οι Εύλογες Δαπάνες Διαβίωσης. Συνεπώς, αφού προσδιοριστεί το ύψος των εύλογων δαπανών π.χ. 8,180 για ένα άτομο, μετά με αυτό το όριο θα συγκριθεί το διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού, δηλαδή το εισόδημα μετά φόρων και κοινωνικών μεταβιβάσεων.

Συνεπώς, όλα τα μέτρα έμμεσης φορολογίας, συμπεριλαμβανομένων όσων αναφέρονται στην απόφαση του ΣτΕ¹ απεικονίζονται στη μελέτη των ΕΔΔ στο βαθμό που περνάνε στις τιμές. Αυξήσεις στους συντελεστές ΦΠΑ δεν σημαίνουν απαραίτητα για όλα τα προϊόντα αυξήσεις τιμών, καθώς ένα μέρος μπορεί να απορροφάται από τους παραγωγούς/πωλητές. Σε κάθε περίπτωση η μεταβολή της συνολικής δαπάνης των νοικοκυριών για προϊόντα και υπηρεσίες απεικονίζεται στις ΕΟΠ και αντικατοπτρίζει τόσο μεταβολές στις καθαρές τιμές των αγαθών και υπηρεσιών όσο και της φορολογίας.

Τα μέτρα άμεσης φορολογίας που αναφέρονται στην απόφαση του ΣτΕ (επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, μείωση αφορολόγητου, αύξηση φορολογίας εισοδήματος και

¹ Η διαδοχική αύξηση των συντελεστών του φόρου προστιθέμενης αξίας, η υπαγωγή στους αυξημένους συντελεστές αγαθών και υπηρεσιών που υπάγονταν σε κατώτερη κλίμακα και η αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης (άρθρα 12 επ. του ν. 3833/2010, 34 του ν. 3986/2011 κ.ά.), η εξίσωση του φόρου πετρελαίου θέρμανσης και κίνησης (άρθρο 36 του ν. 3986/2011)

ακίνητης περιουσίας)² είναι εκτός του πεδίου του προσδιορισμού των ορίων εύλογων δαπανών διαβίωσης. Η σωστή σκέψη είναι ότι το φορολογικό σύστημα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις ΕΔΔ έτσι ώστε το μετά φόρων εισόδημα να μην πέφτει κάτω από αυτές και όχι το αντίθετο.

3) Αναφορικά με τα υπόλοιπα στοιχεία που παρατίθενται στην απόφαση του ΣτΕ³, το κόστος αγαθών και υπηρεσιών απεικονίζεται στον υπολογισμό των ΕΔΔ.

Οι περικοπές στις παροχές υγείας, επίσης συμπεριλαμβάνονται στο βαθμό που αυξάνεται η συμμετοχή για φάρμακα, εξετάσεις ή η συμμετοχή σε δαπάνη περίθαλψης σε δημόσιο νοσοκομείο⁴.

Το ύψος της ανεργίας δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης καθώς αυτές προσδιορίζονται με αντικειμενικό τρόπο βάσει κυρίως δημογραφικών χαρακτηριστικών του νοικοκυριού και ιδιαίτερων αναγκών (π.χ. αναπηρίας) και είναι ανεξάρτητες από την ύπαρξη ή την πηγή εισοδημάτων των νοικοκυριών. Έχει ενδιαφέρον να αποκωδικοποιηθεί η λογική της συμπερίληψης αυτού του εδαφίου στην απόφαση του ΣτΕ, γιατί μία συνεκτίμηση του επιπέδου της ανεργίας σε μία οικονομία για τον προσδιορισμό των περικοπών στις συντάξεις μάλλον οδηγεί προς την κατεύθυνση μεγαλύτερων περικοπών. Υψηλότερη ανεργία, οδηγεί σε καταβολή μικρότερων ασφαλιστικών εισφορών από το ενεργό εργατικό δυναμικό του πληθυσμού, άρα σε ένα διανεμητικό σύστημα⁵ όπως είναι το ελληνικό, και ειδικά στη συγκεκριμένη συγκυρία

² η σταδιακή μείωση του αφορολογήτου ορίου, ο περιορισμός των κλιμακίων και η αύξηση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος (άρθρα 27 του ν. 3986/2011, άρθρο 1 επ. του ν. 3842/2010, 38 του ν. 4024/2011 κ.ά.), η επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (άρθρο 29 του ν. 3986/2011),.....επεμβάσεις στη φορολογία ακίνητης περιουσίας με μείωση, επίσης, του αφορολογήτου ορίου και αύξηση των φορολογικών συντελεστών του φόρου ακίνητης περιουσίας και επιβολή του ειδικού φόρου ηλεκτροδοτούμενων (άρθρα 33 του ν. 3986/2011, 53 του ν. 4021/2011κ.ά

³ «ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της δεδομένης συγκυρίας (κόστος αγαθών και υπηρεσιών, περικοπές παροχών υγείας, ανεργία και επίδρασή της στο οικογενειακό εισόδημα, έκταση και περιεχόμενο δανειοληπτικών υποχρεώσεων)»

⁴ Δαπάνες ιδιωτικής νοσοκομειακής περίθαλψης δεν περιλαμβάνονται σε καμία κατηγορία ΕΔΔ.

⁵ Στην Ελλάδα ισχύει δαινεμητικό ασφαλιστικό σύστημα, δηλαδή συντάξεις παρέχονται από τις εισφορές των νυν εργαζομένων, και όχι από τις ασφαλιστικές εισφορές των συνταξιούχων. Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα που δεν ισχύει όμως στην Ελλάδα οι εισφορές αποτελούν αποταμίευση του ασφαλισμένου που δεν χρησιμοποιείται για να χρηματοδοτήσει τις συντάξεις άλλων και άρα είναι συνάρτηση του προσωπικού εργασιακού του βίου (χρόνια ασφάλισης, ύψος αποδοχών κτλ).

οικονομικής δυσπραγίας των ασφαλιστικών ταμείων και γήρανσης του πληθυσμού, αναπόφευκτα σε μεγαλύτερες περικοπές συντάξεων. Πιθανή ερμηνεία για διατήρηση των συντάξεων σε υψηλά επίπεδα προκειμένου να «χρηματοδοτούν» τυχόν ανεργία άλλων μελών νοικοκυριού, δεν μπορεί να είναι αποδεκτή ούτε ως οικονομική λογική ούτε ως λογική οργανωμένου κράτους πρόνοιας. Οι υψηλές συντάξεις στο βαθμό που χρηματοδοτούνται από υψηλή φορολόγηση του ιδιωτικού τομέα αυξάνουν συνολικά περαιτέρω την ανεργία στο σύνολο της οικονομίας, καθώς στερούν θέσεις εργασίας από τον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, η προστασία των ανέργων σε ένα επίσημα οργανωμένο κράτος θα πρέπει να οργανώνεται μέσω επίσημων επιδομάτων ανεργίας στους κατεχοχόν δικαιούχους και σε καμία περίπτωση εμμέσως μέσω διατήρησης άλλων παροχών-κοινωνικών μεταβιβάσεων (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) σε υψηλά επίπεδα. Οπότε μία τέτοια ερμηνεία της σκέψης του ΣτΕ δεν μπορεί να αποτελέσει επίσημη άποψη της δημόσιας διοίκησης.

Τέλος, η έκταση και το περιεχόμενο δανειοληπτικών υποχρεώσεων, μπορούν να ληφθούν υπόψη στον υπολογισμό των ΕΔΔ μόνο στο βαθμό που αφορούν ανάγκες στέγασης (αποπληρωμή στεγαστικού δανείου πρώτης κατοικίας έναντι ενοικίου), και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να συμπεριληφθεί άλλου είδους δανεισμός (καταναλωτικά δάνεια, επαγγελματικά, στεγαστικά όχι για πρώτη κατοικία) ή τυχόν χρέη (εφορία, ασφαλιστικά ταμεία, εταιρείες κ.α.), καθώς αυτό αντικατοπτρίζει διαχρονικές προτιμήσεις των νοικοκυριών ως προς την υποκατάσταση μεταξύ κατανάλωσης, αποταμίευσης και δανεισμού και δεν μπορεί να ενσωματωθεί σε μία στατική μελέτη. Για αυτό το λόγο και κατά την εκδίκαση των υποθέσεων του ν.3869/2020 για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, προσδιορίζονται οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης του νοικοκυριού σύμφωνα με τον Πίνακα 1 και στο ποσό που υπολείπεται από το διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού ο δικαστής εκπονεί το σχέδιο αποπληρωμής προς τους δανειστές. Δεν μπορεί όμως το ύψος της υπερχρέωσης κάποιον νοικοκυριών να ληφθεί υπόψη για την αλλαγή του προσδιορισμού των ΕΔΔ στο σύνολο της οικονομίας.

4) Η **βασική τροποποίηση** που θα πρέπει να λάβει χώρα στον υπολογισμό των εύλογων δαπανών διαβίωσης είναι ο υπολογισμός ενός ύψους ενοικίου ή δόσης αποπληρωμής στεγαστικού δανείου⁶ που θα προστίθεται στα ισχύοντα όρια προκειμένου να ληφθούν υπόψη και οι στεγαστικές ανάγκες του νοικοκυριού, οι οποίες λόγω της

⁶ Σύμφωνα με την ΕΟΠ 2012 η μέση δόση στεγαστικού δανείου ήταν περίπου 400 ευρώ το μήνα για ένα νοικοκυριό 4 ατόμων.

αρχικής χρήσης των ΕΔΔ, επαναδιαπραγμάτευση στεγαστικού δανείου, δεν είχαν συμπεριληφθεί στην ανάλυση. Από την ΕΟΠ του 2012 που έχει προσδιοριστεί για τον υπολογισμό των ΕΔΔ προκύπτει ότι η διάμεση δαπάνη ενοικίου για τον ένα ενήλικα είναι στα 3,164 ευρώ το έτος για ζευγάρι προσauζάνεται κατά 502 ευρώ, για κάθε παιδί κατά 39 ευρώ και για κάθε επιπλέον ενήλικα κατά 62 ευρώ το χρόνο.

5) **Επικαιροποίηση** της μελέτης των εύλογων δαπανών διαβίωσης βάσει της τελευταίας Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών θα σημαίνει μείωση των ορίων που έχουν ήδη θεσμοθετηθεί, καθώς ο προσδιορισμός των ορίων είναι σχετικός με τη διάμεση κατανάλωση του συνόλου των νοικοκυριών. Καθώς καταγράφεται πτώση της συνολικής κατανάλωσης, μειώνεται και η δαπάνη για τις υποκατηγορίες που διαμορφώνουν τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης, άρα και τα σχετικά όρια. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι βάσει των Δελτίων Τύπου της ΕΛΣΤΑΤ στην ΕΟΠ του 2013 σε σχέση με την ΕΟΠ του 2012 που χρησιμοποιήθηκε για τις ισχύουσες Εύλογες Δαπάνες Διαβίωσης, έχει υπάρξει μείωση της μέσης δαπάνης των νοικοκυριών κατά 6,2%, ενώ μεταξύ των ετών 2013 και 2014 κατά 3,2%, οπότε συνολικά έχουμε μια μεσοσταθμική μείωση 9,4%. Για την ομάδα 1 του Πίνακα 1 των εύλογων δαπανών διαβίωσης αυτή η μείωση αναμένεται να είναι μικρότερη καθώς αποτελείται από αγαθά και υπηρεσίες πρώτης ανάγκης με ανελαστική οπότε ζήτηση των οποίων η κατανάλωση δεν μειώνεται εύκολα, για την ομάδα 4, όμως, η μείωση μπορεί να είναι κοντά στο 9%, ήτοι **για 1 άτομο 7,444 αντί 8.180 που ισχύει σήμερα**.

2.3 Τεχνική ανάλυση – σύγκριση με ύψος συντάξεων

Προκειμένου να τεκμηριωθεί ότι το ύψος των συντάξεων όπως διαμορφώθηκε μετά τις περικοπές δεν ρίχνει τους συνταξιούχους κάτω από το Εύλογο Επίπεδο Διαβίωσης, θα πρέπει το Υπουργείο Εργασίας να παρέχει πίνακες με την ελάχιστη, μέση, διάμεση και υψηλότερη σύνταξη (κύρια+επικουρική) σε κάθε ταμείο για τα έτη 2008-2015. Καλό θα ήταν οι πίνακες να αφορούν τα όσο στα μεικτά όσο και στα καθαρά μετά την επιβολή φορολογίας. Θα μπορούσε σαν παράδειγμα να χρησιμοποιηθεί και το εκκαθαριστικό σημείωμα μια πραγματικής σύνταξης (μέσου συνταξιούχου) σε κάθε ταμείο για να δούμε πως εξελίχθηκαν τα μεικτά και καθαρά του. Με αυτόν τον τρόπο θα προσδιοριστεί τι ποσοστό της μείωσης οφείλεται στις περικοπές συντάξεων και τι στην επιβολή φορολογίας. Επιπρόσθετα αφού θα αναφέρονται αναλυτικά οι κρατήσεις ανά έτος θα δούμε συγκριτικά αν κάποιο από τα μέτρα οδήγησε σε υπέρμετρη μείωση του καθαρού εισοδήματος.

Στη συνέχεια, το Υπουργείο Εργασίας, θα μπορούσε μέσω των βάσεων δεδομένων των ασφαλιστικών ταμείων, να ελέγξει το ποσοστό των συντάξεων που είναι τώρα κάτω από το ΕΕΔ και το ποσοστό που ήταν πριν τις περικοπές και πόσο αυτό έχει μεταβληθεί. Υπάρχει περίπτωση να υπήρχαν συνταξιούχοι ήδη κάτω από τις ΕΕΔ και πριν τις περικοπές λόγω καταβολής πολύ χαμηλών ασφαλιστικών εισφορών ή καταβολής μειωμένης σύνταξης. Σημαντικό είναι να αθροιστούν όλα τα ήδη των συντάξεων ανά δικαιούχο (γήρατος, αναπηρική, θανάτου κτλ).

2.4 Επιπρόσθετα χρήσιμα οικονομικά στοιχεία από EU-SILC και φορολογική βάση

Διαπίστωση 1: Το μερίδιο των συντάξεων στο συνολικό οικογενειακό εισόδημα σε σύγκριση με τις άλλες πηγές εισοδήματος αυξάνεται την περίοδο (2007-2012)

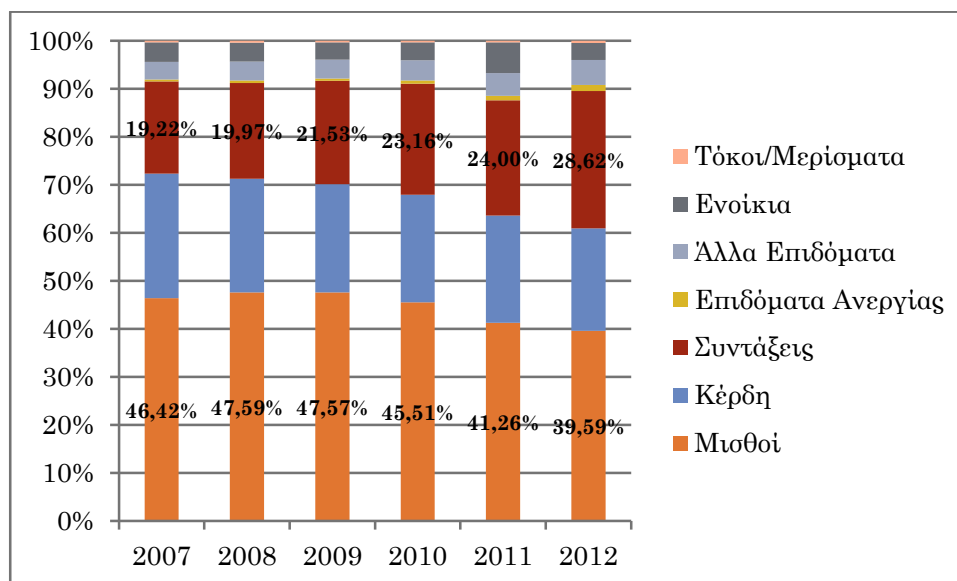
Ο Πίνακας Γ1 και το Διάγραμμα Γ1 παρουσιάζουν την ίδια πληροφορία, δηλαδή την εξέλιξη των μεριδίων των διαφορετικών πηγών εισοδήματος στο οικογενειακό εισόδημα για την περίοδο 2007-2012. Ενώ το 2007 (που αναφέρεται σε εισοδήματα του 2006) η ιεράρχηση των πηγών των εισοδημάτων ήταν πρώτα οι μισθοί, έπειτα τα κέρδη και οι συντάξεις στην τρίτη θέση, η εικόνα έχει πλέον αλλάξει με τα ποσοστά των μισθών και των κερδών να μειώνονται σημαντικά, ενώ το ποσοστό των συντάξεων αυξάνεται σημαντικά, κυρίως λόγω της μείωσης των άλλων δύο.

Πίνακας Γ1: Εξέλιξη μεριδίων διαφορετικών πηγών εισοδήματος νοικοκυριών (2007-2012) – Ακαθάριστα εισοδήματα

GROSS*	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Μισθοί	46.42%	47.59%	47.57%	45.51%	41.26%	39.59%
Κέρδη	25.93%	23.71%	22.57%	22.41%	22.37%	21.36%
Συντάξεις	19.22%	19.97%	21.53%	23.16%	24.00%	28.62%
Επιδόματα Ανεργίας	0.41%	0.51%	0.51%	0.69%	0.95%	1.24%
Άλλα Επιδόματα	3.65%	3.91%	3.95%	4.16%	4.68%	5.19%
Ενοίκια	4.04%	3.94%	3.55%	3.74%	6.44%	3.59%
Τόκοι/Μερίσματα	0.33%	0.38%	0.32%	0.32%	0.30%	0.41%

Πηγή: EU-SILC

Διάγραμμα Γ1: Εξέλιξη μεριδίων διαφορετικών πηγών εισοδήματος νοικοκυριών (2007-2012) – Ακαθάριστα εισοδήματα

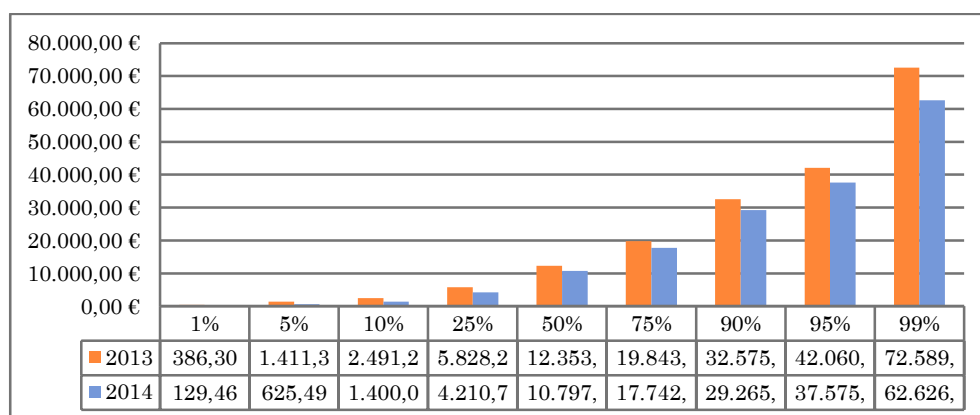

Πηγή: EU-SILC

Διαπίστωση 2: Η διαφορά μεταξύ του διάμεσου εισοδήματος από συντάξεις σε σχέση με το διάμεσο εισόδημα από μισθούς στη φορολογική βάση είναι για το 2014 μόλις 652 ευρώ.

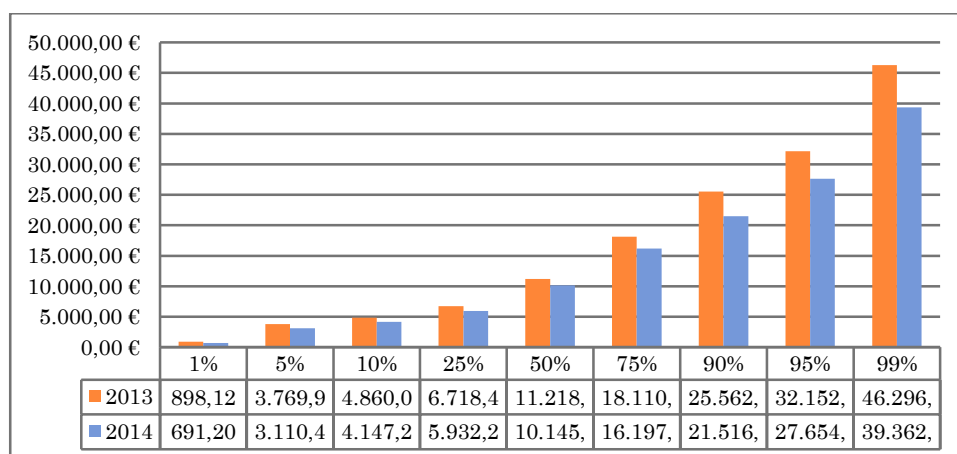
Η κατανομή ανά ποσοστημόριο των (προ φόρων) εισοδημάτων από μισθούς, όπως δηλώθηκαν στις φορολογικές δηλώσεις του 2013 και 2014 (εισοδήματα 2012 και 2013), παρουσιάζονται στο διάγραμμα Γ2., ενώ η αντίστοιχη κατανομή των (προ φόρων) εισοδημάτων από συντάξεις, παρουσιάζονται στο διάγραμμα Γ3. Παρατηρούμε ότι οι διάμεσες αποδοχές από συντάξεις το 2013 ήταν κατά 1135 ευρώ ετησίως χαμηλότερες από ότι οι διάμεσες αποδοχές από μισθούς. Το 2014 αυτή η διαφορά μειώθηκε στα 652 ευρώ ετησίως. Οι υπολογισμοί έχουν γίνει με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων από την φορολογική βάση εισοδήματος φυσικών προσώπων (Ε1). Το δείγμα αναφέρεται σε 1.449.299 άτομα για το 2013 και 1.449.252.

Διάγραμμα: Γ2: Εισοδήματα από μισθούς 2013, 2014

Πηγή: ΓΓΔΕ

Διάγραμμα: Γ3: Εισοδήματα από συντάξεις 2013, 2014

Πηγή: ΓΓΔΕ

Διαπίστωση 3: Συγκρίνοντας το πρώτο τεταρτημόριο της κάθε πηγής εισοδήματος παρατηρούμε ότι οι συντάξεις είναι κατά πολύ υψηλότερες από τις υπόλοιπες πηγές εισοδήματος.

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα είναι η ανάλυση των πηγών εισοδήματος ανά τεταρτημόριο, καθώς και η σύγκρισή τους. Όπως παρατηρούμε στον πίνακα Γ2 για το 2013 (εισοδήματα του 2012) οι συντάξεις κατέχουν τη μερίδα του λέοντος μέχρι και το πρώτο τεταρτημόριο (Q1=25%), με τους μισθούς να κυριαρχούν από τη διάμεσο (Q2=50%) μέχρι και το 95% των παρατηρήσεων ενώ στο 99% των παρατηρήσεων τα ελευθέρια επαγγέλματα κυριαρχούν. Η κατάσταση αλλάζει κάπως για το 2014 (εισοδήματα 2013) σε σχέση με τους μισθούς και τα εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα που τώρα κυριαρχούν και στο 95% (βλέπε πίνακα

28). Σε κάθε περίπτωση επειδή οι άλλες πηγές εισοδήματος ιδίως (ελευθέρια, εμπορικά και αγροτικά εισοδήματα) εμπεριέχουν υψηλά ποσοστά φοροδιαφυγής, η σύγκριση θα πρέπει να επικεντρωθεί κυρίως μεταξύ συντάξεων και μισθών.

Πίνακας Γ2: Συγκριτικός πίνακας κατανομής πηγών εισοδήματος (2013)

2013	Μισθοί	Συντάξεις	Αγροτικό	Εμπορικό	Ελευθέρια	Ενοίκια	Κεφαλαίου	Αλλοδαπή
1%	386.30 €	898.12 €	9.65 €	55.60 €	36.18 €	37.85 €	6.22 €	129.25 €
5%	1,411.33 €	3,769.93 €	27.21 €	300.00 €	148.70 €	114.80 €	30.75 €	600.00 €
10%	2,491.20 €	4,860.00 €	45.73 €	661.16 €	240.00 €	210.98 €	100.00 €	1,244.52 €
25%	5,828.22 €	6,718.44 €	116.22 €	2,091.99 €	887.95 €	646.65 €	528.22 €	3,360.00 €
50%	12,353.66 €	11,218.15 €	375.88 €	5,615.31 €	3,558.66 €	2,280.00 €	1,792.50 €	6,765.16 €
75%	19,843.12 €	18,110.64 €	1,341.48 €	12,282.75 €	10,754.00 €	5,016.00 €	5,000.08 €	11,830.20 €
90%	32,575.40 €	25,562.26 €	3,696.47 €	22,786.45 €	25,013.53 €	10,126.80 €	12,435.60 €	17,644.85 €
95%	42,060.05 €	32,152.49 €	5,523.81 €	32,988.45 €	38,392.46 €	15,502.45 €	19,780.00 €	22,535.84 €
99%	72,589.65 €	46,296.74 €	10,752.79 €	66,816.54 €	79,512.26 €	36,025.80 €	54,520.00 €	50,000.00 €
obs	377,784	361,054	158,469	79,901	55,286	262,975	1,741	8,389

Πίνακας Γ3: Συγκριτικός πίνακας κατανομής πηγών εισοδήματος (2014)

2014	Μισθοί	Συντάξεις	Αγροτικό	Εμπορικό	Ελευθέρια	Ενοίκια	Κεφαλαίου	Αλλοδαπή
1%	129.46 €	691.20 €	8.93 €	34.77 €	13.09 €	34.46 €	4.49 €	98.61 €
5%	625.49 €	3,110.40 €	25.32 €	210.46 €	62.09 €	106.88 €	25.20 €	643.31 €
10%	1,400.00 €	4,147.20 €	42.90 €	459.48 €	130.88 €	190.00 €	96.62 €	1,203.79 €
25%	4,210.71 €	5,932.20 €	110.65 €	1,442.28 €	424.80 €	591.84 €	443.50 €	3,267.00 €
50%	10,797.73 €	10,145.88 €	356.10 €	4,184.11 €	1,969.80 €	2,280.00 €	1,821.60 €	6,760.04 €
75%	17,742.92 €	16,197.45 €	1,217.49 €	10,176.00 €	7,893.29 €	4,742.40 €	5,370.61 €	11,721.36 €
90%	29,265.18 €	21,516.28 €	3,377.00 €	21,179.23 €	24,003.39 €	9,661.20 €	12,964.60 €	17,680.28 €
95%	37,575.01 €	27,654.66 €	5,390.13 €	32,201.09 €	41,227.76 €	14,666.40 €	22,027.50 €	22,172.71 €
99%	62,626.53 €	39,362.45 €	10,521.06 €	67,405.41 €	99,496.45 €	33,950.00 €	58,500.00 €	49,714.82 €
obs	393,442	370,688	160,238	50,773	47,353	253,982	1,346	9,205

Διαπίστωση 4: Η φτώχεια των ηλικιωμένων (65+) έχει μειωθεί από το 30% στο 15 % μεταξύ των ετών 2003 έως 2014, ενώ για τις υπόλοιπες ηλικιακές κατηγορίες έχει αυξηθεί ή έχει παραμείνει περίπου σταθερή (55-64 ετών).

Καθώς η γραμμή φτώχειας ορίζεται σε σχετικούς όρους ως το 60% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος η τάση που απεικονίζεται στο Διάγραμμα Γ4 δείχνει ότι η φτώχεια των ηλικιωμένων (65+) έχει μειωθεί στο μισό μεταξύ των ετών 2003 και 2014 και έχει αυξηθεί αυτή των άλλων ηλικιακών κατηγοριών με εξαίρεση το ποσοστό φτώχειας της ηλικιακής κατηγορίας 55-64 που κινείται περίπου σε σταθερά επίπεδα. Αυτό που είναι

σημαντικό να ερμηνεύσουμε σε αυτό το διάγραμμα είναι ότι και για την περίοδο 2003-2008, περίοδο οικονομικής ανάπτυξης και αύξησης των εισοδημάτων παρατηρούμε μείωση της φτώχειας των ηλικιωμένων ενώ οι δείκτες για τις υπόλοιπες ηλικιακές κατηγορίες μένουν σταθεροί. Αυτό σημαίνει ότι μεσοσταθμικά οι αυξήσεις στα εισοδήματα των ηλικιωμένων (τα οποία αποτελούνται συνήθως από συντάξεις) ήταν υψηλότερες από αυτές των άλλων κατηγοριών. Κατά αναλογία στην περίοδο της ύφεσης 2008-2014, οι μειώσεις στα εισοδήματα των ηλικιωμένων (65+) , καθώς και της ηλικιακής κατηγορίας 55-64 ήταν μικρότερες από αυτές των υπόλοιπων εισοδημάτων. Τα αποτελέσματα αυτά δεν προέρχονται από τη φορολογική βάση αλλά από την Έρευνα Συνθηκών Διαβίωσης EU-SILC, οπότε και η έκταση της διαφοράς των εισοδημάτων λόγω φοροδιαφυγής είναι μειωμένη, καθώς οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν εισοδήματα κοντά στα πραγματικά.

Επίσης, όπως φαίνεται από τον Πίνακα Γ4, το ποσοστό φτώχειας των ηλικιωμένων στην Ελλάδα είναι χαμηλότερο και από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο, τόσο για την ΕΕ-28, όσο και για την ευρωζώνη.

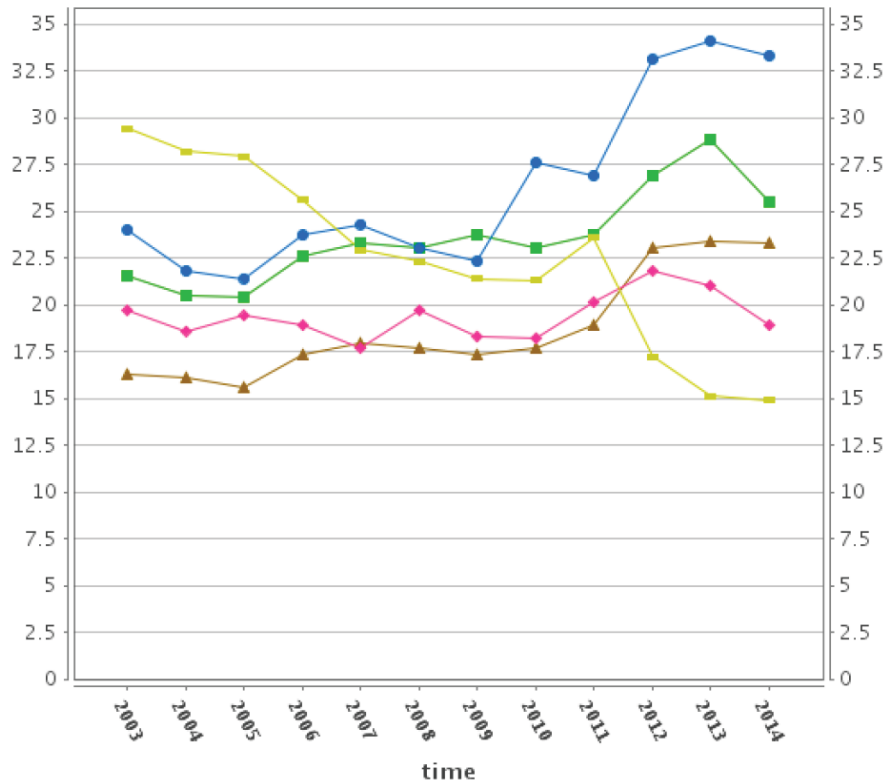
Αντίθετα, ο συντελεστής αναπλήρωσης (replacement ratio) των συντάξεων οριζόμενος ως το ποσοστό της διάμεσης σύνταξης για τα άτομα ηλικίας 65-74 ετών σε σχέση με το διάμεσο εισόδημα της ηλικιακής κατηγορίας 50-59, είναι στην Ελλάδα αρκετά υψηλότερος σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Μάλιστα τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αύξηση όχι προφανώς γιατί αυξάνονται οι συντάξεις αλλά γιατί μειώνονται τα εισοδήματα από μισθούς βάσει των οποίων υπολογίζεται ο παρονομαστής.

Διάγραμμα Γ4: Εισοδήματα από συντάξεις 2013, 2014

At-risk-of poverty rate by detailed age group (source: SILC)

%

Greece

■ Less than 18 years ■ From 18 to 24 years ■ From 25 to 54 years ■ From 55 to 64 years
■ 65 years or over

Source of Data Eurostat

Date of extraction: 29 Nov 2015 14:00:07 CET

Hyperlink to the graph: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/graph.do?tab=graph&plugin=1&language=en&pcode=tessi120>

Disclaimer: This graph has been created automatically by Eurostat software according to external user specifications for which Eurostat is not responsible. Footnotes have not been included.

General Disclaimer of the EC website: http://ec.europa.eu/geninfo/legal_notices_en.htm

Short Description: The share of persons with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60 % of the national median equivalised disposable income (after social transfers).

Code: tessi120

Πίνακας Γ4: At-risk-of-poverty rate for pensioners (source: SILC)

%

Total

geoltime	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
EU (28 countries)	:	:	:	:	:	:	:	13.9	14.1	13.2	12.6	12.8 (e)
EU (27 countries)	:	:	15.9 (e)	15.9 (e)	16.6	16.3	15.6	13.8	14	13.2	12.6	12.7 (e)
Euro area (19 countries)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Euro area (18 countries)	:	:	15.3	15.1	15.8	15	14.4	12.4	12.8	12.6	11.8	11.8 (b)
Belgium	18.3	17.9	19.1	20.2	19.6	18.3	17.8	16.1	17.3	16.7	15.1 (b)	12.9
Bulgaria	:	:	:	18.3	23.6	31.7	36.5	30	28.6	26.2	25.9	21.1
Czech Republic	:	:	6.1	6.8	6.3	8	7.1	6.6	6.7	6.4	6.1	6.9
Denmark	16.4	14.7	15.8	15.5	16.6	16.5	19.1	16.6	14.3	13.9	10	9.9 (b)
Germany	:	:	12.5	12.4	17	15	14.9	13.4	14	15.1	15	16.7
Estonia	:	25	22.8	28.6	37.1	43.3	37.9	17.9	14.9	19.6	27.1	:
Ireland	33.6	33.2	29	25.3	26.9	18	15.5	10.5	9.6	12.4	10.4	:
Greece	28	25.8	24.9	24.3	21.5	20.3	18.4	19	19.9	14.3	12.4	11.5
Spain	:	24.8	24	22.3	20.3	20.6	19.2 (b)	16.5	15.6	12.3	10.5	9
France	:	13.3	13.4	13	10.2	9.5 (b)	9.7	7.5	8.3	8.7	8.3	7.6
Croatia	:	:	:	:	:	:	:	24.4 (b)	23.3	20.7	18.4	18.9
Italy	:	15.6	16.6	15.8	15.8	15	13.9	12.5	13	12.6	11.6	10.9(p)
Cyprus	:	:	48.3	50.1	49.5	46.2 (b)	45.8	39.1	34.9	29	19.7	21.3
Latvia	:	:	24.1	35.4	39.9	56.2	51.7	19.6	10.8	15.8	18.8	29.4
Lithuania	:	:	17.5	22.7	29.8	32.2	26.2	12.6	12.1	20.8	22.7	22
Luxembourg	7.9	7.2	7.3	6.4	8.3	4.9	5.5	5.4	3.9	5.3	5	3.9
Hungary	:	:	10	11.7	8.1	6.8	4	4	4.2	5.2	5.5	4.5
Malta	:	:	24.2	23.7	23.3	23.8	20.3	17.9	17.2	16.3	14.3	15.3
Netherlands	:	:	4.8	5.4	8.5	8.3	6.7	5.7	6.4	5.5	5.9	7.4
Austria	13.5	13.4	11.7	13.3	11.9	16.7 (b)	16.4	15.5	15.5	14.4	14.6	14.2
Poland	:	:	10.5	6.8	6.4	9.6	12.3	12.8	13.2	12.5	11.1	10.6
Portugal	:	25.8	25.1	22.9	23.1	20.1	17.4	18.5	17.9	15.9	12.8	12.9

Romania	:	:	:	:	22.9	19	15.7	12.8	11.1	11.2	12	12.8
Slovenia	:	:	16.8	16.8	16.5	17.9	17.4	18.3	18.4	17	17.5	15
Slovakia	:	:	6.9	8.1	8	9.7	8.9	6.7	6.3	7.7	6.6	6.7
Finland	:	15	17	20	20.5	21.8	21.7	17	17.5	17.6	15.8	15.2
Sweden	:	13	9.5	11.3	9.5	14.9	17.6	15.6	18.9	18.3	17	17.3
United Kingdom	:	:	25.8	26.3	27.7	28.4	24	22.9	23.1	17.6 (b)	17.6	19
Iceland	:	11.3	10.2	13.5	18.8	17.9	14.8	6.3	4.6	3.8	3.4	:
Norway	:	16.1	18.4	17.3	13.5	13.8	13	12.7	11.9	9.9	10.7	10.7
Switzerland	:	:	:	:	24.7	26.5	30.2	26.9	27.8	29.6	29.3	:
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Former Yugoslav Republic of Macedonia, the	:	:	:	:	:	:	:	:	:	14.1	10.9	:
Albania	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	14.4	:
Turkey	:	:	:	3.8	:	:	:	:	:	:	:	:

:=not available e=estimated b=break in time series

p=provisional

:

Source of Data:

Eurostat

Last update:

27.11.2015

29 Nov 2015 14:28:50

Date of extraction:

CET

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tespn100>

Hyperlink to the table:

n&pcode=tespn100

General Disclaimer of the EC website:

http://ec.europa.eu/geninfo/legal_notices_en.htm

Short Description:

The share of pensioners with an equivalised disposable income below the at-risk-of-poverty threshold, broken down by sex.

Code:

tespn100

Πίνακας Γ5: Aggregate Replacement ratio

geoltime	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
EU (28 countries)	:	:	:	:	:	:	:	0.53	0.53	0.54	0.55	0.56
EU (27 countries)	:	:	0.51 (s)	0.5 (s)	0.49	0.5	0.5	0.53	0.53	0.54	0.56	0.56
Euro area (18 countries)	:	:	0.52	0.51	0.49	0.5	0.51	0.52	0.54	0.54	0.56	0.57
Euro area (17 countries)	:	:	0.52	0.51	0.49	0.5	0.51	0.52	0.54	0.54	0.56	0.57
Belgium	0.4	0.41	0.42	0.42	0.44	0.45	0.45	0.46	0.44	0.46	0.47	0.47
Bulgaria	:	:	:	0.37	0.37	0.34	0.34	0.43	0.41	0.42	0.39	0.44
Czech Republic	:	:	0.51	0.52	0.51	0.51	0.51	0.54	0.53	0.55	0.56	0.55
Denmark	0.34	0.35	0.35	0.37	0.39	0.41	0.42	0.44	0.42	0.42	0.44	0.45 (b)
Germany	:	:	0.46	0.46	0.46	0.44	0.47	0.49	0.51	0.47	0.47	0.45
Estonia	:	0.45	0.47	0.49	0.47	0.45	0.52	0.55	0.54	0.5	0.5	:
Ireland	0.39	0.41	0.46	0.38	0.49	0.49	0.48	0.47	0.43	0.42	0.37	:
Greece	0.48	0.5	0.49	0.49	0.4	0.41	0.41	0.42	0.45	0.52	0.6	0.6
Spain	:	0.53	0.57	0.48	0.48	0.42	0.45 (b)	0.47	0.51	0.55	0.6	0.6
France	:	0.56	0.57	0.58	0.6	0.65 (b)	0.66	0.65	0.64	0.65	0.66	0.68
Croatia	:	:	:	:	:	:	:	0.32 (b)	0.36	0.36	0.37	0.4
Italy	:	0.58	0.58	0.58	0.49	0.51	0.51	0.53	0.55	0.59	0.62	0.64 (p)
Cyprus	:	:	0.29	0.28	0.29	0.33 (b)	0.37	0.37	0.39	0.39	0.4	0.39
Latvia	:	:	0.61	0.49	0.38	0.3	0.34	0.47	0.53	0.49	0.47	0.44
Lithuania	:	:	0.47	0.44	0.4	0.43	0.48	0.58	0.52	0.45	0.48	0.45
Luxembourg	0.62	0.6	0.63	0.66	0.61	0.58	0.62	0.68	0.74	0.79	0.78	0.85
Hungary	:	:	0.61	0.54	0.58	0.61	0.62	0.6	0.59	0.58	0.61	0.63
Malta	:	:	0.47	0.45	0.47	0.41	0.45	0.44	0.48	0.46	0.56	0.56
Netherlands	:	:	0.43	0.43	0.43	0.43	0.44	0.47	0.46	0.47	0.47	0.5
Austria	0.67	0.6	0.69	0.65	0.62	0.61 (b)	0.56	0.57	0.59	0.58	0.59	0.6
Poland	:	:	0.58	0.59	0.58	0.56	0.56	0.57	0.55	0.58	0.6	0.63
Portugal	:	0.53	0.6	0.59	0.47	0.51	0.5	0.53	0.56	0.58	0.59	0.63
Romania	:	:	:	:	0.43	0.49	0.55	0.65	0.64	0.67	0.65	0.64

Slovenia	:	:	0.42	0.41	0.44	0.44	0.45	0.45	0.47	0.47	0.46	0.45
Slovakia	:	:	0.55	0.57	0.54	0.54	0.55	0.61	0.62	0.56	0.61	0.62
Finland	:	0.47	0.46	0.47	0.47	0.49	0.48	0.5	0.5	0.49	0.49	0.51
Sweden	:	0.62	0.6	0.62	0.63	0.62	0.6	0.6	0.58	0.56	0.58	0.6
United Kingdom	:	:	0.42	0.45	0.44	0.43	0.44	0.48	0.48	0.5 (b)	0.53	0.5
Iceland	:	0.49	0.5	0.46	0.44	0.46	0.46	0.48	0.52	0.5	0.49	:
Norway	:	0.46	0.49	0.46	0.49	0.52	0.52	0.5	0.52	0.53	0.56	0.59
Switzerland	:	:	:	:	0.39	0.36	0.4	0.41	0.39	0.41	0.41	:
Former Yugoslav Republic of Macedonia, the	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0.55	0.6	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0.49	:
Turkey	:	:	:	1.08	:	:	:	:	:	:	:	:

:=not available s=Eurostat estimate (phased out) b=break in time series p=provisional

:

Source of Data:

Eurostat

Last update:

27.11.2015

Date of extraction:

29 Nov 2015 14:15:32 CET

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdde310>

Hyperlink to the table:

=tsdde310

General Disclaimer of the EC website:

http://ec.europa.eu/geninfo/legal_notices_en.htm

Short Description:

The indicator is defined as the ratio of the median individual gross pensions of 65-74 age category relative to median individual gross earnings of 50-59 age category, excluding other social benefits. For 2004-2005 data, aggregate income replacement ratio is based on net income components for ES, EL, IT, LV, PT. EU aggregate figures are calculated as population-weighted averages of national values.

Code:

tsdde310

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:
ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΜΕΛΕΤΗΣ (Στην
Αγγλική Γλώσσα)**

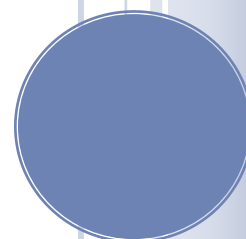
ESTIMATION OF THE ADEQUATE LIVING EXPENSES THRESHOLD

(FINAL - 09/01/2014)

COUNCIL OF ECONOMIC ADVISORS, MINISTRY OF FINANCE

GENERAL CONSUMERS SECRETARIAT, MINISTRY FOR
DEVELOPMENT AND COMPETITIVENESS

Athens, January 2014

CONTACT DETAILS

COUNCIL OF ECONOMIC ADVISORS, MINISTRY OF FINANCE

Unit of Economic Research and Analysis

Address: Nikis 5-7, GR-10180, Athens - Greece

Tel: +30 210 3332057

Fax: +30 210 3332527

Email: e.andriopoulou@minfin.gr

GENERAL CONSUMERS SECRETARIAT, MINISTRY FOR DEVELOPMENT AND COMPETITIVENESS

Address: Kaniggos sq., GR-10181, Athens - Greece

Tel: +30 210 3842930

Fax: +30 210 3821241

Email: grammatia-katanaloti@efpolis.gr

Table of contents

I. INTRODUCTION	4
II. METHODOLOGY	5
II.1 DATASETS	5
II.2 DESCRIPTION OF THE METHODOLOGY	7
III. RESULTS	15
III.1 DESCRIPTIVE RESULTS	15
III.2 ESTIMATION RESULTS USING HBS (ELSTAT)	21
III.3 COMPARISONS WITH INCOME RESULTS USING OFFICIAL TAX REGISTRY (GSIS), THE POVERTY LINE (EU-SILC), AND IRELANDS' REASONABLE LIVING EXPENSES	23
IV. CONCLUSIONS	28
V. ANNEXES	30

I. INTRODUCTION

The aim of this report is to present the methodology and the results of the estimation of an Adequate Living Expenses (ALE) threshold to be used by the Greek authorities mainly for consumers' protection in the process of reactivation of home foreclosures. The estimated threshold which varies according to the household type (the number of adults and children in the household, as well as other factors) is expected also to serve as a guideline for political courts and judiciary in general on the application of the Laws 3869/2010 and 4161/2013, as well as for loans renegotiations in the banking sector.

According to the IMF/EC/ECB Guidance on Household Debt Definitions (12/05/2013) a definition of acceptable living expenses safeguards *“a minimum standard of living so as to protect debtors while facilitating creditors in recovering all, or at least a portion of the debts due to them. One of the greatest strengths of using consensual budget standards is the level of transparency it affords in the debt resolution process. It endures that debtors, creditors and any third-parties involved can recognize a repayment schedule as being fair and thus provides the confidence for all parties to expeditiously agree on new loan terms”*.

The adequate living expenses threshold is defined in this report through expenditure, rather than real consumption of goods and services which is difficult and costly to measure, and is then interpreted as a minimum income level that the household should possess in an annual basis in order to be able to cover the level of acceptable living expenses. The data of the 2012 Greek Household Budget Survey (HBS) of the Hellenic Statistical Authority (ELSTAT) are used for the estimation of the threshold.

The first part of the report presents the datasets used, as well as the methodology applied (construction of different versions of the dependent variable, regressors used, methods of estimation, elimination of the outliers), while the second part presents the descriptive results and the results of the econometric estimation. The results for different households are then compared to the income distribution of 2012 as depicted in the 2013 data of the Official Tax Registry (OTR) of the General Secretary of Information Systems (GSIS), the poverty line as depicted in the EU-SILC 2012 survey, and the reasonable leaving expenses scale, as announced recently in Ireland.

II. METHODOLOGY

II.1 DATASETS

II.1.1 Greek Household Budget Survey (HBS) of the Hellenic Statistical Authority (ELSTAT)

The Greek Household Budget Survey (HBS) is a national survey collecting information from a representative sample of households, on households' composition, members' employment status, living conditions and, mainly, focusing on their members' expenditure on goods and services. The expenditure information collected from households is very detailed. Specifically, information is not collected on the basis of total expenditure categories like "food", "clothing - footwear", "health", etc., but also separately for each expenditure, for example, white bread, fresh whole milk, fresh beef etc, footwear for men, footwear for women etc., services of medical analysis laboratories, pharmaceutical products etc.

The main purpose of the HBS is to determine in detail the household expenditure pattern in order to revise the Consumer Price Index. Moreover, the HBS is the most appropriate source for in order to:

- complete the available statistical data for the estimation of the total private consumption,
- study the households' expenditures and their structure in relation with other economic, social and demographic characteristics,
- analyze the changes in the living conditions the households in comparison with as previous surveys,
- study the relation between households purchases and receipts in kind, and
- study the changes in the nutritional habits of the households of the country

From 2008 it was decided, the HBS survey should be annual and consistent, namely has duration one year and take place every year. For the purpose of the current analysis the 2012 HBS is used, with a sample size of 8,719 individuals and 3,577 households. The sample is adjusted so as to resemble the distribution of the total population, using ELSTAT's HBS sampling weights. Various variables of the HBS were used for the current analysis as described in detail below (expenditure variables, household demographic characteristics, variables concerning the household residence, the region etc.).

II.1.2 Official Tax Registry (OTR) Database of the General Secretary of Information Systems (GSIS)

The Official Tax Registry (OTR) Database contains all the tax collection information for the Greek population. We have used the detailed data of the GSIS income database for the economic year 2013, in which are recorded the incomes of 2012. The latest available update (early December 2013) of the database employed includes 5,640,194 income statements. We must note that the database is updated on a regular basis based on alternate or additional statements submitted to the GSIS.

II.1.3 EU-SILC

The EU-SILC database is a cross-sectional and longitudinal sample survey, coordinated by Eurostat, based on data from the EU member states. EU-SILC provides data on income, poverty, social exclusion and living conditions in the European Union. EU-SILC stands for 'European Union Statistics on Income and Living Conditions'. EU-SILC micro data is gathered by the member states of the European Union and collated by Eurostat. There are two data types: Cross-sectional data pertaining to fixed time periods, with variables on income, poverty, social exclusion and living conditions, and longitudinal data pertaining to individual-level changes over time, observed periodically – usually over four years. Social exclusion and housing-condition information is collected at household level. Income at a detailed component level is collected at personal level, with some components included in the 'Household' section. Labour, education and health observations only apply to persons aged 16 and over. EU-SILC was established to provide data on structural indicators of social cohesion (at-risk-of-poverty rate, S80/S20 and gender pay gap) and to provide relevant data for the two 'open methods of coordination' in the field of social inclusion and pensions in Europe.

II.2 DESCRIPTION OF THE METHODOLOGY

The applied methodology involves regression of total consumption expenditure as formed after the exclusion of certain expenses (dependent variable) according to the size of the household such as single household, household with two adults, number of children, number of extra adults, homeownership and the region of residence such as urban/rural areas (independent variables). Different versions of the dependent variable, as well as different model specifications have been tested. In the following paragraphs, we describe the methodology in detail: 1) the construction of the dependent variable, 2) the construction of independent variables, 3) the different model specifications. [Figure 1](#) depicts in row diagram the steps that have been followed for the ALE estimation.

II.2.1. Expenditure Variable (Dependent Variable)

The current report seeks to determine an adequate level of expenditure for each type of household that will be translated as an adequate level of income sources that the household should possess in order to be able to reach the adequate living expenses threshold. Therefore, expenditure is the main variable to be defined. Using the HBS data, we have chosen to exclude (under different exclusion scenarios) from the already calculated total household expenditure variable of the Greek Household Budget Survey certain expenses which are considered to be non-prior or luxury. We took into consideration all the main categories included in the HBS:

- ✓ Food and non-alcoholic beverages
- ✓ Alcoholic beverages and tobacco
- ✓ Clothing and footwear
- ✓ Housing, water, electricity, gas and other fuels
- ✓ Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
- ✓ Health
- ✓ Transport
- ✓ Communications
- ✓ Recreation and culture
- ✓ Education
- ✓ Restaurants and hotels
- ✓ Miscellaneous goods and services

The rationale is that in order to provide alleviation to people in dire economic situation, reasonable cost of living should cover basic needs of decent living. We take into account expenses related to social services provided by the state [i.e. national health system, public schools, public transportation etc.] and we exclude additional or alternative options provided by private sector. Thus, the approach is focused on objective needs of households and not on personal wishes or demands.

Based on the above rationale, four different types of the expenditure variable have been used for testing the sensitivity of the results.

EXPENDITURE_01 "Total hh expenditure excl g1 group of variables"

EXPENDITURE_02 "Total hh expenditure excl g1+g2 group of variables"

EXPENDITURE_03 "Total hh expenditure excl g1+g2+g3 group of variables"

EXPENDITURE_04 "Total hh expenditure excl g1+g2+g3+g4 group of variables"

The g1 group of variables includes expenses related to rents, private health, private education and luxury. The g2 group of variables includes entertainment, travelling, alcohol & tobacco and hotel expenses. The g3 group of variables relates to household durables like furniture, electrical appliances etc. Yet, repairs of household durables are included, while restaurants & cafes (apart from canteen expenses) are grouped separately in g4. We have not excluded veterinary services and radio-TV levies, although they belong to the categories of hobbies and cultural activities respectively. The four versions of the expenditure variable are presented in [Table 1](#).

In total, we consider Expenditure3 to be the version that contains all the necessities that the households must have the ability to consume in order to be able to achieve an adequate standard of living, including only one type of entertainment for household members "Cafes and restaurants". In specification 4, the "Cafes and restaurants" (excluding canteens) expenditure has also been removed. In this report, we present the descriptive statistics for all four versions of the dependent variable and the regression results for six main alternative model specifications under each version of the expenditure variable. The definition of expenditure used in the current analysis does not include any kind of imputed expenditure (e.g. from self production). Moreover, it does not include any expenses for rent or loan installments/arrears. In this way, a threshold of adequate living expenses will be defined without the housing costs. Subsequently, an amount for loan repayment can be calculated proportionally to the difference of household income and ALE of each household.

Table 1: Definition of the Expenditure Variable (four specifications)

Variables excluded	Expenditure1	Expenditure2	Expenditure3	Expenditure4
Group1: Rents, Private health, Private education, luxury				
he041a: Rent, he042a: Imputed rent	✓	✓	✓	✓
he0562a: Domestic services	✓	✓	✓	✓
he063a: Hospital care	✓	✓	✓	✓
he092a: Residual category culture & entertainment	✓	✓	✓	✓
he0943a: Gabbling	✓	✓	✓	✓
Variable from PDB ⁷ : Private_edu_yearly	✓	✓	✓	✓
he1231a: Jewelry & valuables	✓	✓	✓	✓
he1252a: Accommodation insurance	✓	✓	✓	✓
he1253a: Health insurance	✓	✓	✓	✓
he1255a: Other insurance cover	✓	✓	✓	✓
Group 2: Entertainment, Travelling, Alcohol & Tobacco, Hotels				
he02a: Alcohol & tobacco		✓	✓	✓
he0733a: Air transports		✓	✓	✓
he093a: Hobbies (but not he0935a: Veterinary services)		✓	✓	✓
he0941a: Athletic & entertainment services		✓	✓	✓
he0942a: Cultural services (but not he09423a: TV-Radio levies taxes))		✓	✓	✓
he096a: Group trips		✓	✓	✓
he112a: Hotels & rooms to rent		✓	✓	✓
Group3: Durables				
he051a: Furniture, lamps & decoration items (but not he0513a: Repair of he051a category)			✓	✓
he052a: Bed furniture & linen			✓	✓
he053a: Electrical appliances (but not he0533a: Repair of he053a category)			✓	✓
he054a: Dinnerware(crockery & cutlery), (but not he05414a: Repair of he054a category)			✓	✓
he055a: Tools, home & garden equipment			✓	✓
he071a: Vehicles purchases			✓	✓
he082a: Telephone appliances			✓	✓
he091a: Recording appliances			✓	✓
he1212a: Styling electrical appliances & other goods			✓	✓
Group 4: Restaurants & cafes				
he111a: Cafes & restaurants, (but not he1112a: Canteens)				✓
Reduces average expenditure by:	-8,4%	-15,5%	-22,4%	-31,4%
Reduces median expenditure by:	-6,7%	-13,6%	-16,3%	-25,9%

⁷ The household expenses for private education appears as separate expense only in the production database (PDB) so we extracted the necessary information from PDB and matched it with the users database (UDB) variables.

II.2.2. Independent variables

The selection of the independent variables (regressors) was based on scientific criteria on what determinants could affect the expenditure level of a household and on the final need to produce clear, straightforward and coherent guidelines for banks and borrowers. Thus, despite the fact that the exercise could be developed academically in a complicated way using multiple regressors, we tried to keep it simple so that the final ALE estimation can be calculated using objective household standards (like the number of adults, the number of dependent children, the urbanization status of the household).

[Table 2](#) presents the regressors developed which can be grouped into three categories: 1) Demographic regressors, 2) Regressors concerning the housing type of the household, 3) Regressors capturing the level of urbanization of the household residence.

In more detail, the demographic effect was captured both in a linear way (number of adults in the household, number of dependent children in the household etc.), as well as in a non-linear way using dummies for the existence of at least two adults in the household, as well as for one child, two plus children while the effect of the remaining adults/children (3+) was introduced again in a linear way. By testing various specifications⁸ for capturing the demographic effect, we have concluded that the best way is to use as baseline group the “single adult” household type, introduce a dummy to capture the existence of second adult in the household (this dummy takes the value 1 if there are at least two adults in the household) and then introduce linearly the number of additional adults. It is important to note that the additional adults in a household may or may not have a personal taxable income. However, they consume and raise the expenditures of a household. Thus, we propose in practice, when comparing the taxable income of the debtor to the households’ adequate living expenses, to use the ALE of additional adults only in the case they are considered as dependent individuals to the debtor by the tax office.

With regards to the children, we decided to use the number of children linearly, despite the fact that when dummies are used the economies of scale appear to be very strong. This is because there was a limited number of observations with four or more children in the sample, while such a solution would be in favor of families with one child as opposed to families with more children, which might be an awkward result from a social policy point of view. Finally, we have also used age groups for distinguishing dependent children categories. However in this case we are again limited by the sample size, while this division complicates the formula for the calculation of ALE for each family type and demands frequent updates following the growing-up of children, which might not be convenient for a long-term rescheduling of loan repayments and is costly from an administrative point of view.

⁸ All tests are not presented in the report, but are available on-request.

For the needs of the ALE estimation dependent children are defined as individuals aged 0-17 years old, or individuals aged 18-24 who are economically inactive (students, soldiers, those with disabilities) and reside in the same household.

Home-ownership is introduced as a dummy in the regression taking the value '0' if the household pays rent/loan arrears and '1' for home-ownership of free-leasing of the residence. Interaction of home-ownership with the other dummies is also used in certain specifications.

The urbanization effect was captured in different ways. For the construction of the urbanization dummies the HBS coding of regions into urban, semi-urban and rural areas was used. Furthermore specifications based on the NUTS 1 division of regions (Northern Greece, Central Greece, Attica, Aegean islands and Crete) were estimated. The size of the sample did not permit to estimate more detailed regional divisions. Based on the alternate tests and estimations, the effect seems to be stronger in agricultural regions, therefore in most specifications the agricultural dummy and interactions of the agricultural dummy with other variables are used.

Furthermore note that we have not included a dummy to capture the existence of disable or chronic ill individuals in the household, because this probably should be assessed in a different way by financial institutions for loan repayment or for not starting a home-foreclosure process irrespectively of the consumption/ expenditure patterns of these households.

Finally, we did not capture the existence of unemployed individuals in the household, since this is an issue that could also be assessed separately, and is anyway depicted in the income and expenditure patterns of households.

Table 2: Independent Variables

Independent Variables	
Variable Name	Variable Label
A. Demographic Variables	
dummy_one_adult	One adult in the hh
dummy_twoplus_adults	At least two adults in the hh
num_add_adults	Number of additional adults in hh >2
num_adults	Number of adults in the hh
num_dep_children	Number of dependent children in hh
<i>Additional</i>	
num_dep_children_0_6	Number of dependent children [0,6]yr in hh
num_dep_children_7_13	Number of dependent children [7,13]yr in hh
num_dep_children_14_17	Number of dependent children [14,17]yr in hh
num_dep_children_18_24	Number of dependent children [18,24]yr in hh
dummy_one_dep_child	One dependent child
dummy_two_dep_children	Two dependent children
dummy_oneplus_dep_children	At least one dependent child
dummy_twoplus_dep_children	At least two dependent children
num_add_dep_ch_01	Number of additional dependent children in hh >1
num_add_dep_ch_02	Number of additional dependent children in hh >2
B. Homeownership effect	
dummy_homeownership	Home ownership (0: rent/loan, 1: home ownership/free-leasing)
C. Urbanization effect	
dummy_North_Greece	North Greece
dummy_Central_Greece	Central Greece
dummy_Attica	Attica
dummy_Aegean_Crete	Aegean islands and Crete
dummy_urban	Other_urban_areas
dummy_semi_urban	Other_semi-urban_areas
dummy_agr	Agricultural_areas
D. Interactions	
int_home_agr	Interaction home_ownership with agriculture
int_num_dep_children_home	Interaction number of dependent children with homeownership
int_twoplus_adults_home	Interaction dummy twoplus adults with home_ownership
int_num_add_adults_home	Interaction number of additional adults with home_ownership
<i>Additional</i>	
int_num_dep_children_agr	Interaction number of dependent children with agriculture
int_twoplus_adults_agr	Interaction dummy twoplus adults with agriculture
int_num_add_adults_agr	Interaction number of additional adults with agriculture

II.2.3. Model specifications – Thresholds adjustment according to GSIS results – Comparisons

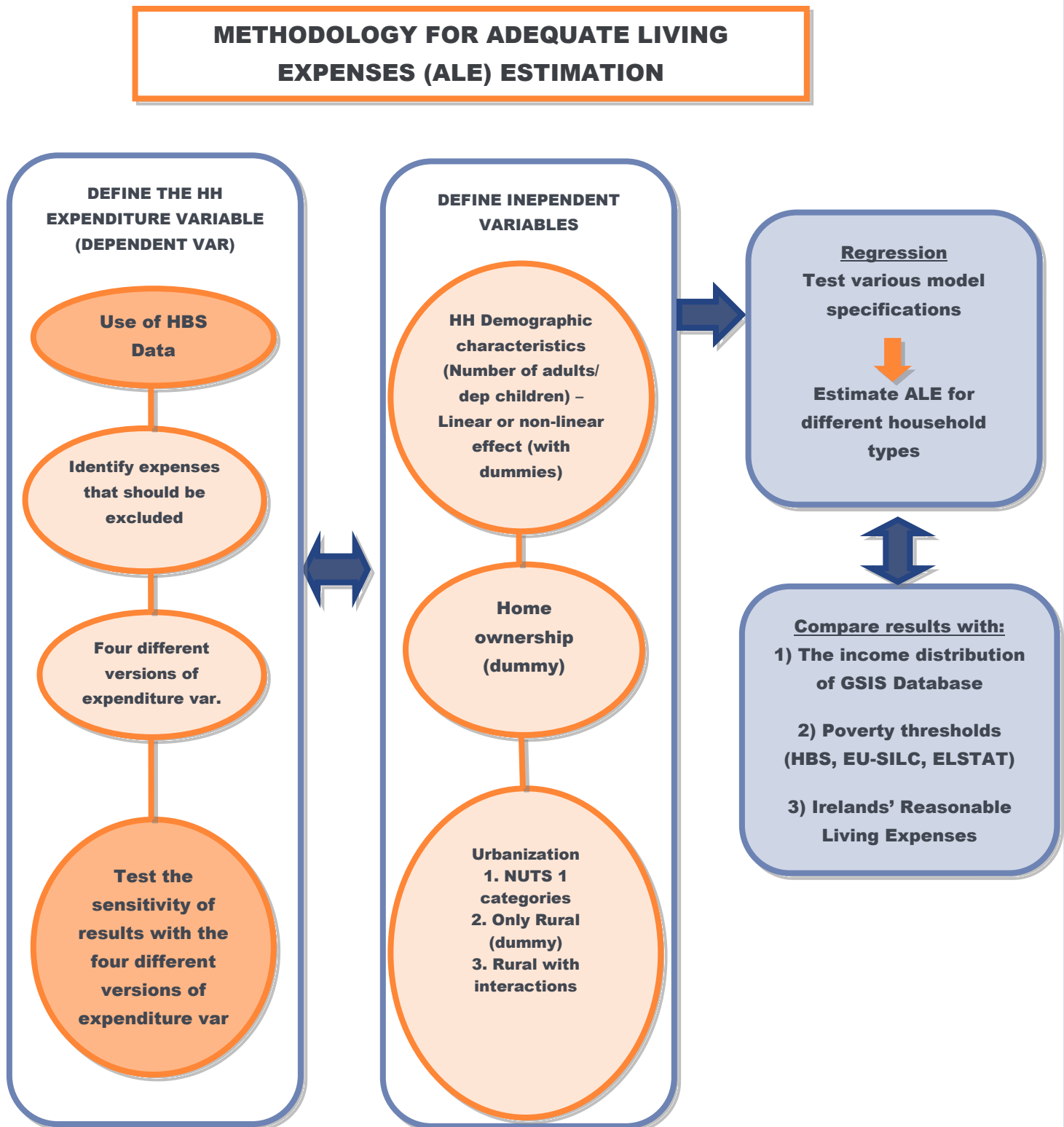
Given the above construction of dependent and independent variables, we have tested various model specifications which are available on request. The specifications of which results are presented in the next section are reported in [Table 3](#). Group A models do not include variables that capture the urbanization effect while those of Group B do.

Table 3: Regression Specifications

MODEL	A.1	A.2	A.3	B.1	B.2	B.3
Variable Name						
Demographic Variables						
dummy_one_adult	Baseline	Baseline	Baseline	Baseline	Baseline	Baseline
dummy_twoplus_adults	√	√	√	√	√	√
num_add_adults	√	√	√	√	√	√
num_dep_children	√	√	√	√	√	√
B.Homeownership effect						
dummy_homeownership		√	√			
Urbanization effect						
dummy_urban or semi_urban				Baseline	Baseline	
dummy_agr				√	√	
dummy_Central_Greece						Baseline
dummy_North_Greece						√
dummy_Attica						√
dummy_Aegean_Crete						√
Interactions						
int_num_dep_children_home			√			
int_twoplus_adults_home			√			
int_num_add_adults_home			√			
int_num_dep_children_agr					√	
int_twoplus_adults_agr					√	
int_num_add_adults_agr					√	

Moreover, we have used two regression techniques, due to the presence of outliers and the right-skewed distribution of expenditures (i.e. there are few households with rather large expenses): a) linear robust regression in which residuals with large absolute values (i.e. >2) are omitted from a second step regression, b) quantile regression which seeks to estimate the median expenditure for each category.

Figure 1: Methodology for ALE estimation

III. RESULTS

III.1 DESCRIPTIVE RESULTS

[Table 4](#), presents the distribution of the four types of expenditure for all households, while in [Tables 5](#) and [6](#), the distribution of the four expenditure variables is presented according to the household composition (number of adults and number of dependent children), the homeownership variable, and the urbanization.

As indicated by the difference among the mean and median of the income and expenditure variables ([Figures 2, 3](#)) the distribution is right-skewed with the presence of outliers, i.e. there exist few observations with relatively large values. For this purpose in the present analysis we adjust for the presence of outliers, using alternative inference techniques.

According to the results of the Household Budget Survey (HBS) conducted in 2012:

- The average (median) expenditure for all households amounted to 21,796€ (17,263€) per year
- The average (median) expenditure for all households as formed after the exclusion of all the above expenses (expenditure 4 variable) amounted to 14,952€ (12,791€) per year

The following remarks are in order with respect to the expenditure pattern on basis of household characteristics (see [Tables 5](#) and [6](#)):

- ✓ Homeownership: Those paying rent or loan installments, as compared to those owning a house or staying with free-leasing, seem to spend on average similar amounts on other expenditures; see also [Figure 4](#).
- ✓ Number of adults in the household: Generally, the higher number of adults, the higher the expenses. A large difference is observed among one and two adults; see also [Figure 5](#).
- ✓ Number of dependent children: We observe a large difference in expenditures when moving from zero to one child and a smaller difference when moving from one to two children. This is expected given the economies of scale in households with children. However, the mean and median expenditures are lower or comparable for three children and beyond. This can be attributed to the sociodemographic characteristics of families with many children, as well as to the relatively small sample size of households with a high number of children; see also [Figure 6](#).
- ✓ Urbanization: The mean and median expenditures in Northern Greece and Attica lie above those in Central Greece and Aegean islands-Crete. Semi-urban areas have significantly higher expenditures when compared to rural areas; see also [Figure 7](#).

Table 4: Distribution of expenditure, total sample

		Total hh expenditure (exc own-consumption)	Total hh expenditure excl g1 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2+g3 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2+g3+g4 group of variables
N	Valid	10994456	10994456	10994456	10994456	10994456
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		21796	19960	18410	16903	14952
Median		17263	16101	14913	14450	12791
Std. Deviation		17367	15369	13946	11405	9651
Minimum		378	378	327	327	327
Maximum		147024	146024	112695	107249	88753
Percentiles	10	7265	6673	6278	6147	5728
	20	9962	9055	8425	8207	7568
	30	12437	11219	10468	10229	9274
	40	14814	13663	12531	12145	10987
	50	17263	16101	14913	14450	12791
	60	20034	18894	17601	16801	15091
	70	23706	22268	20625	19782	17275
	80	29778	27734	25316	23389	20650
	90	39319	36547	33802	30155	25893

No. of observations: 8719 individuals, weighted using ELSTAT weights

Table 5: Mean of expenditure variables by household characteristic

Characteristic	EXPEND.	EXPEND.1	EXPEND.2	EXPEND.3	EXPEND.4
Home ownership/Free-Leasing	21098	19959	18390	16950	14994
Rent/Loan	23128	19961	18449	16814	14871
No. adults 1	11340	9916	9242	8709	7675
No. adults 2	22072	20005	18437	16918	15154
No. adults 3	22710	21150	19545	18089	15731
No. adults 4	28337	26890	24796	22272	19122
No. dep. children 0	17746	16510	15278	14170	12438
No. dep. children 1	24316	22126	20442	18613	16408
No. dep. children 2	26954	24295	22278	20285	18131
No. dep. children 3	23872	22181	20621	19080	16978
No. dep. children 4	26675	24844	23571	22310	20183
North Greece	22533	21086	19454	17673	15613
Central Greece	18180	17049	15880	14977	13071
Attica	22969	20411	18777	17251	15288
Aegean islands and Crete	21242	19766	18122	16469	14868
Urban areas	22102	19611	18091	16678	14775
Semi-urban areas	27258	24960	22854	20740	18272
Agricultural areas	19491	18462	17089	15713	13904

Table 6: Median of expenditure variables by household characteristic

Characteristic	EXPEND.	EXPEND.1	EXPEND.2	EXPEND.3	EXPEND.4
Home ownership/Free-Leasing	16571	16135	14917	14401	12791
Rent/Loan	19081	16052	14882	14499	12807
No. adults 1	9100	7361	6881	6737	6033
No. adults 2	17771	16472	15355	14904	13282
No. adults 3	18384	16444	14872	14525	12791
No. adults 4	22078	20589	19373	18567	16298
No. dep. children 0	13755	12957	11873	11540	10429
No. dep. children 1	19357	18456	17204	16348	14516
No. dep. children 2	20914	20197	19024	17976	16210
No. dep. children 3	19181	18943	17103	17038	15267
No. dep. children 4	20356	20356	17867	16487	14729
North Greece	18507	17250	15752	15464	13658
Central Greece	15454	14524	13914	13375	11997
Attica	18243	16078	14848	14381	12671
Aegean islands and Crete	15936	14977	13872	13358	12080
Urban areas	17771	15843	14497	13915	12489
Semi-urban areas	21088	19878	18114	17193	16081
Agricultural areas	16132	15396	14553	13894	12453

Figure 2: Histograms of expenditure variables

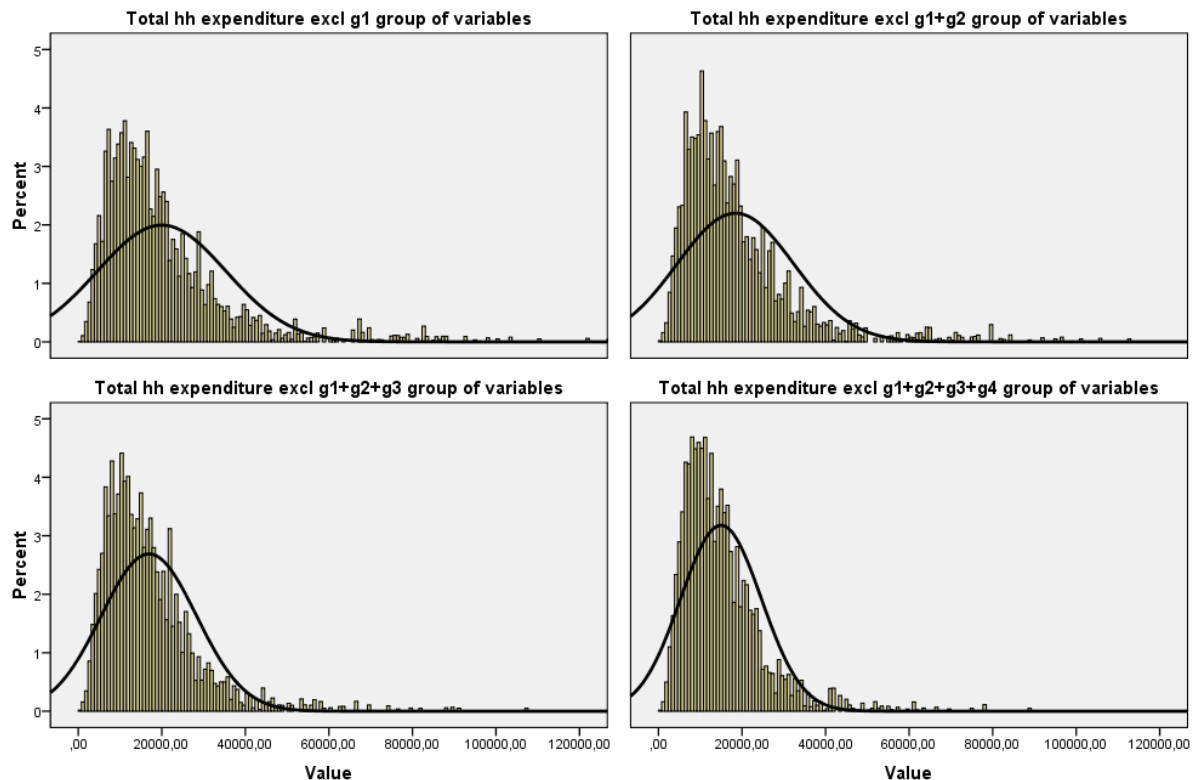

Figure 3: Boxplots of expenditure variables

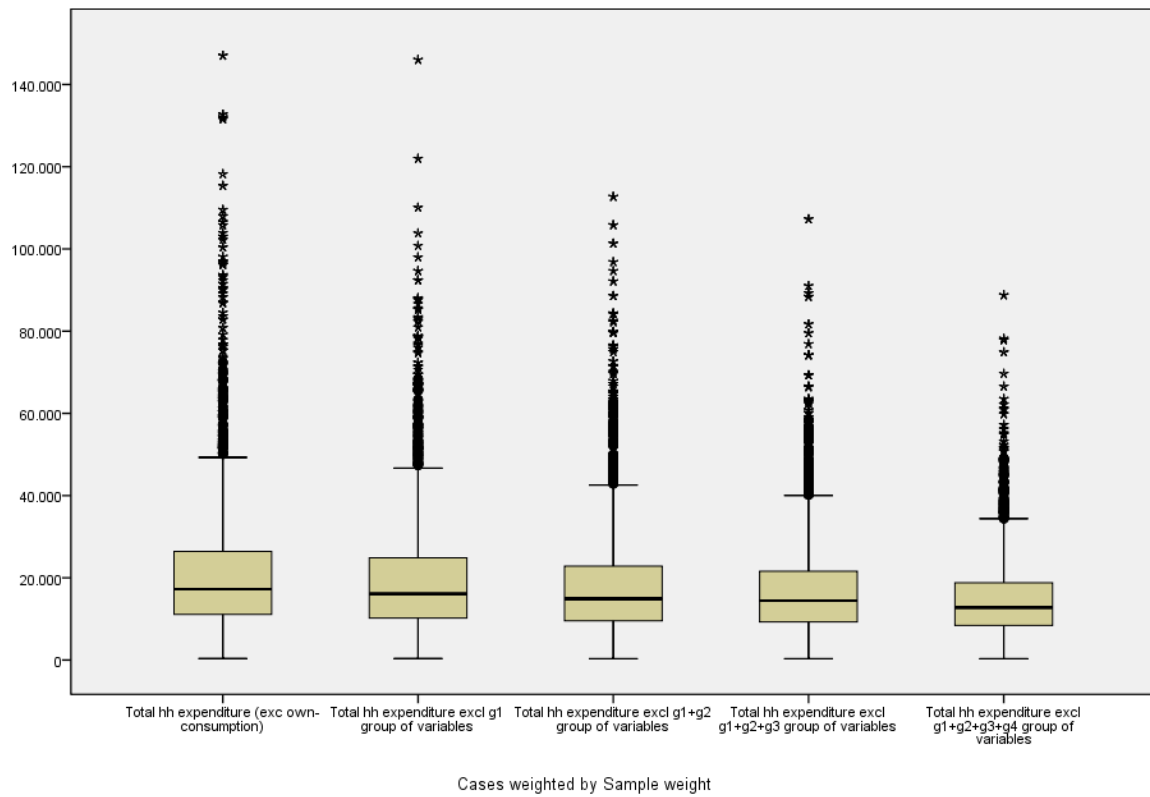

Figure 4: Boxplots of expenditure 3 variable by home-ownership status

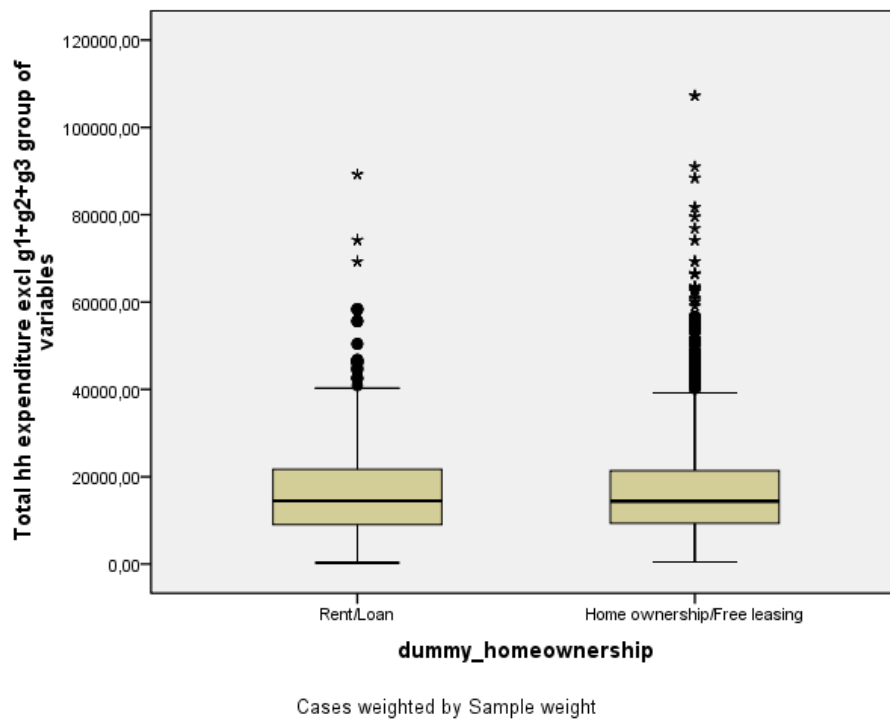

Figure 5: Boxplots of expenditure 3 variable by number of adults in the hh

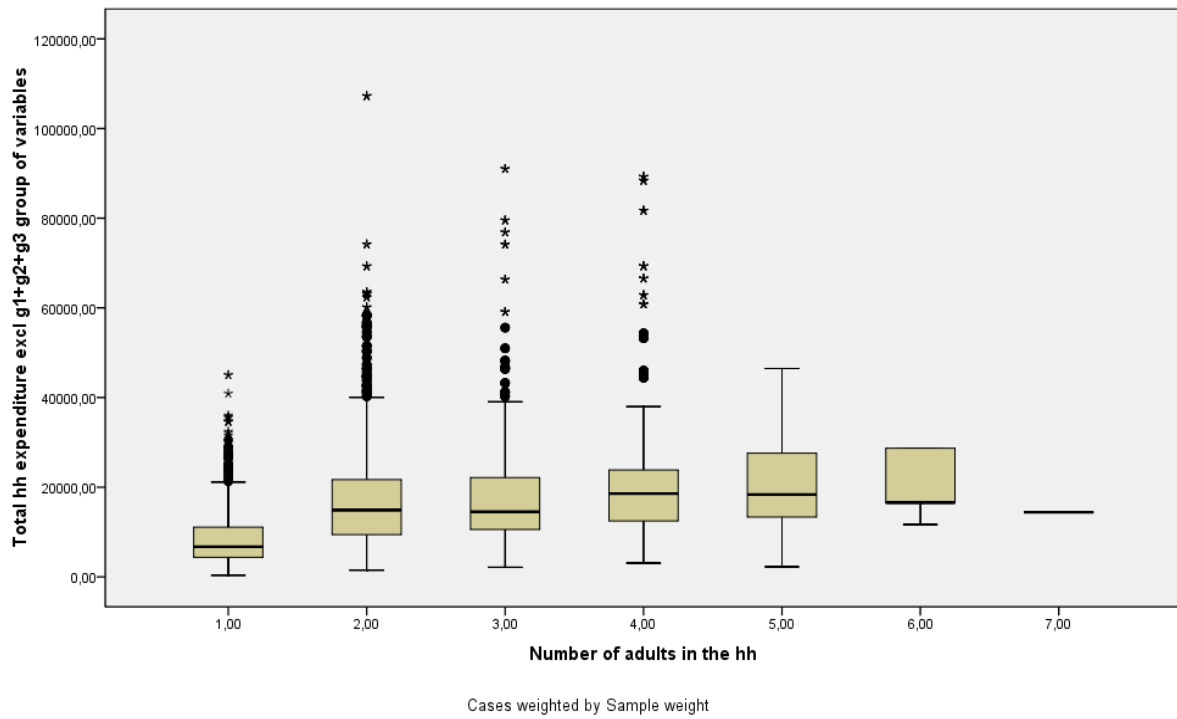

Figure 6: Boxplots of expenditure 3 variable by number of dependent children

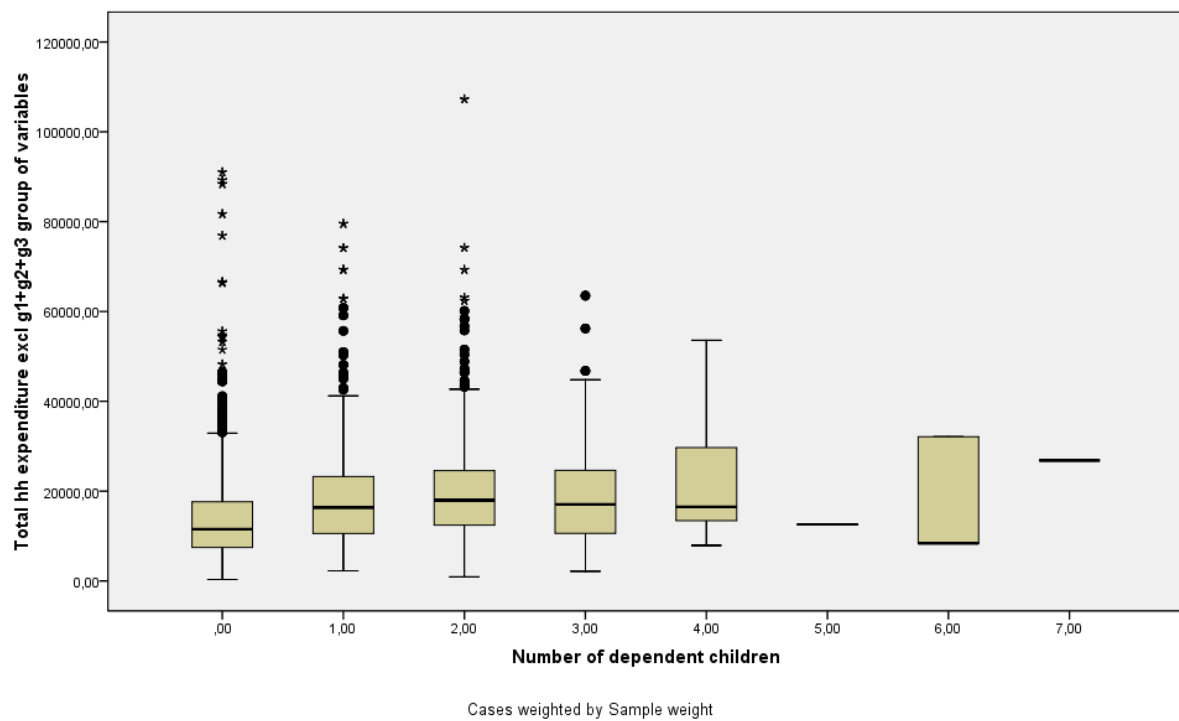

Figure 7: Boxplot of expenditure 3 variable by residency

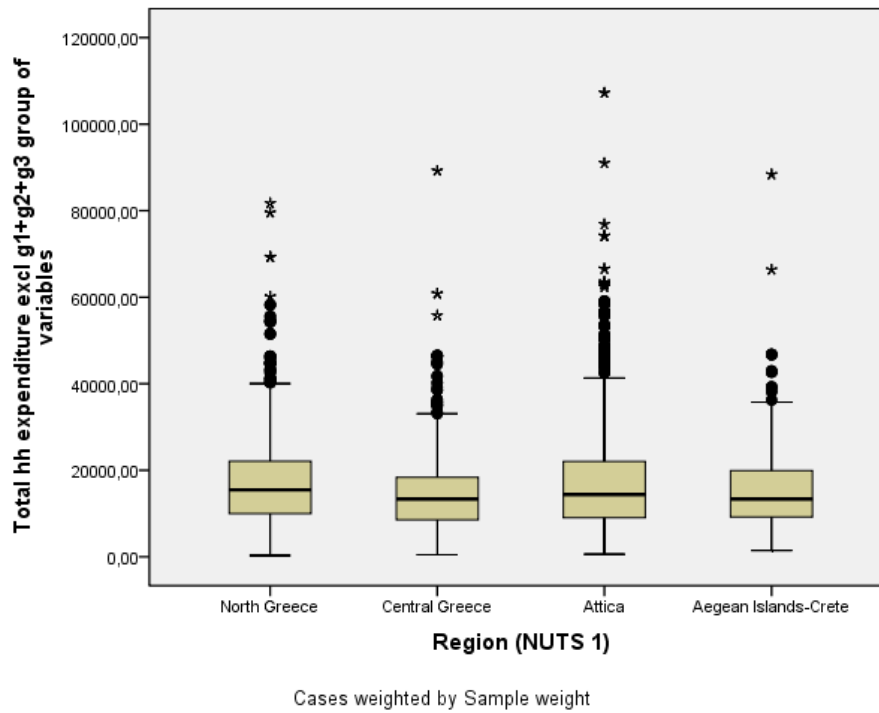
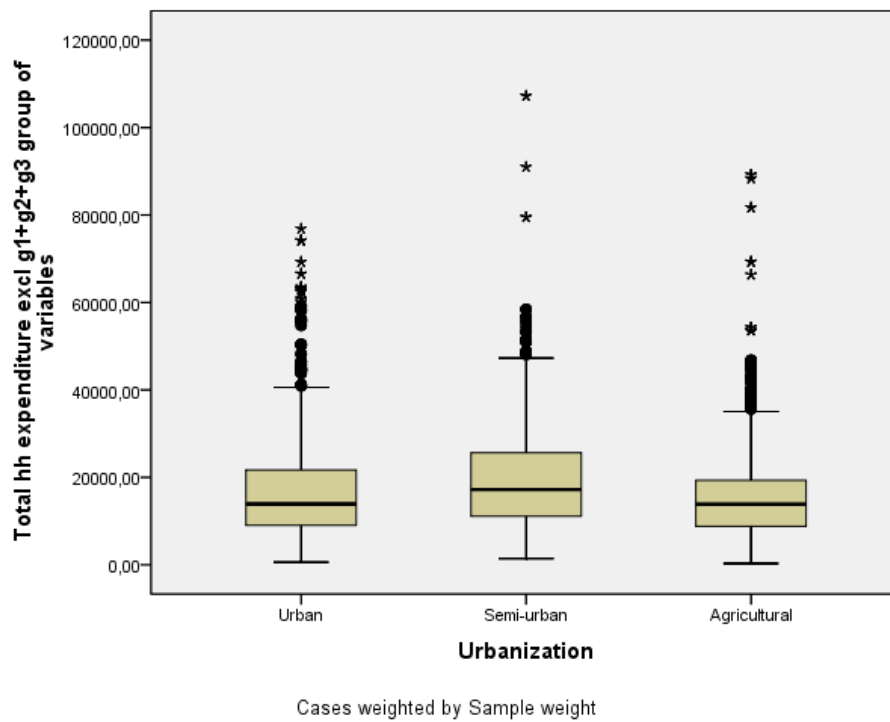

Figure 8: Boxplot of expenditure 3 variable by urbanization

III.2 ESTIMATION RESULTS USING HBS (ELSTAT)

In this Section we present the main results with regards to the Adequate Living Expenses (ALE) estimates based on the Specifications described in Section II.2.3. The regression results based both on linear robust regression, where the outliers are removed (MEAN estimates), and on quantile regression (MEDIAN estimates) are presented in [Annex B](#). The corresponding Adequate Living Expenses (ALE) estimates are presented in [Annex A](#). In [Table 7](#) below is displayed the ALE estimates under the first specification (A.1) for each expenditure variable.

The first remark concerns the difference in estimates among the two inference methods (MEAN and MEDIAN). Linear robust regression provides higher ALE estimates for one and two adults, while quantile regression higher estimates for the child and extra adult multiplier. However, the ALE level estimates for a four member family (two adults and two dependent children) are similar under the two methods. The linear robust regression models provided R-squared in the range of 0.17-0.23 and the quantile regression models pseudo R-squared in the range of 0.095-0.125 (see [Annex B](#)). Both are considered as low, however one must keep in mind that the target of this analysis is not to display a model with high predictive ability where additional characteristics (i.e. participants' educational level, age, gender, family status, employment status, branch of economic activity, nationality etc.) could be incorporated in the analysis, but to breakdown the expenditure level according to the household composition. In any case the linear robust regression method seems to describe better the data, while quantile regression seems to be affected by the limited number of observations with respect to households with many (i.e. above 3) children, thus providing lower constant estimates and higher estimates with respect to the number of children.

The second remark concerns the use of the homeownership variable (specifications A.1 vs. A.2 and A.3 respectively). In the case this variable enters the model as a standard dummy variable, a positive coefficient is estimated (see [Annex B](#)), signaling that individuals who pay rent or loan installments tend to have lower other expenditures. However (a) we have removed rents, imputed rents and loan installments from the expenditure variable, (b) in the descriptive results ([Tables 5](#) and [6](#)) this behavior is not observed, and (c) once interactions of this variable with the household type are taken into account (see Specification A.3) the sign with respect to one and two adults turns negative, and a positive sign with respect to the child multiplier and extra adult multiplier is obtained. Thus, here we capture a behavioral characteristic of the households' expenditure pattern, according to which those having no children and paying rent or loan tend to spend more on other expenses compared to those living in their own house, while those having children and living in a rent or under mortgage tend to spend less than others. Although this might be an observed behavior, is debatable whether it should be taken into consideration when determining the ALE

level. This is why we present results with (specifications A.2 and A.3) and without this variable (specifications A.1, B.1, B.2, B.3).

The third remark concerns the use of urbanization variables. As shown in Specification B.3 in the annex, the ALE levels in Central Greece and Aegean islands-Crete turn to be lower than those of Northern Greece and Attica. On the other hand, based on specifications B.1 and B.2 the rural areas seem to display significantly lower ALE levels compared to urban and semi-urban variables. A more detailed division (or a combination of the above two divisions) would require a larger sample size from each region to produce robust results. Thus, considering the data availability and that the division on basis of NUTS 1 codes is rather general and based on administrative criteria, we propose as a more robust scenario to divide areas among urban/semi-urban and agricultural (specifications B.1 and B.2), in case one seeks to capture the rural effect.

Table 7: Adequate Living expenses estimates based on specification A.1 (robust linear regression, mean) under each expenditure variable

Yearly	Total hh expenditure excl g1 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2+g3 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2+g3+g4 group of variables
One adult	8180	7655	7337	6448
Two adults	13917	12921	12142	10866
Child multiplier	3361	3126	2955	2648
Extra Adult multiplier	3550	3117	2962	2497
Two Adults with two children	20639	19173	18052	16161

Monthly				
One adult	682	638	611	537
Two adults	1160	1077	1012	906
Child multiplier	280	261	246	221
Extra Adult multiplier	296	260	247	208
Two Adults with two children	1720	1598	1504	1347

Finally, the use of Expenditure 4 variable (in which restaurants and cafes are excluded), as opposed to Expenditure 3 variable, seems to reduce the ALE level significantly (i.e. by additionally 10%-12%), depending on the household type.

In view of the above we propose as main scenario Specification A.1 (with MEAN estimates), or Specification B.1 in case a breakdown according to urbanization is employed. Note that the use of a different scale according to urbanization criteria is also related to legal standards and on whether such a differentiation would be practical in terms of implementation.

III.3 COMPARISONS WITH INCOME RESULTS USING OFFICIAL TAX REGISTRY (GSIS), THE POVERTY LINE (EU-SILC), AND IRELANDS' REASONABLE LIVING EXPENSES

We first turn to compare the expenditures recorded in HBS 2012 with the 2013 income tax statements (reference year 2012)⁹. In [Table 8](#) is presented the mean and median HBS expenditure by household type (for the four expenditure variables employed) versus the mean and median net household income of the 2013 tax statements, provided by the GSIS (two scenarios: a) with all statements included and b) after excluding statements with zero or negative net household income (which amount to 12.3% of the total statements)).

We observe that the median of all expenditure variables is well below the median net income for households without children (single or two adults). For households with children, the median of the Expenditure 1 and Expenditure 2 variables lies above the median income, the median of Expenditure 3 variable is comparable to the median income, while the median of Expenditure 4 variable is below the median income for all household types.

However, we must note that comparing the expenses on basis of the taxable income data embraces considerable limitations. First, the GSIS data represent declared income for the year 2012, while in HBS are recorded the expenditures of the last 12 months before the survey (thus, GSIS records more recent data (on average by a semester), and given the recession lower levels are expected). Second, since when moving from Expenditure 1 to Expenditure 4 variables, we subtract goods and services that are inelastic with respect to income, a future change in income is not expected to affect with the same proportions the considered expenditure variables.

⁹ The comparison is based on descriptive statistics by household type, since implementing regression techniques on the GSIS data would require the same definition for extra adults in the household, which however submit separate tax statement.

Table 8: Comparison of HBS 2012 Expenditures with GSIS 2012 Income (statements 2013) based on descriptive statistics

Household composition	Total hh expenditure excl g1 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2+g3 group of variables	Total hh expenditure excl g1+g2+g3+g4 group of variables	GSIS Net hh Income 2012	GSIS Net hh Income 2012 (excluding zero statements)
Mean						
One adult, no children	8777	8148	7631	6698	8572	10451
Two adults, no children	12906	12019	11373	10275	19098	20160
Two adults, one child	21352	19713	17915	15996	20651	21936
Two adults, two children	24512	22461	20412	18240	21721	22953
Two adults, three children	24403	22783	20867	18578	21728	22538
Two adults, four children	25926	24381	23017	20898	20501	21089
Median						
One adult, no children	6487	6112	5906	5410	7410	9000
Two adults, no children	10959	10241	10056	9247	15891	16465
Two adults, one child	18456	17317	16756	14668	16246	17322
Two adults, two children	20481	19160	18191	16286	17043	18027
Two adults, three children	19341	18322	17839	16199	16794	17477
Two adults, four children	20548	17867	17517	16163	16579	17187
Rate of median expenditure with respect to GSIS Income 2013						
One adult, no children	87.5	82.5	79.7	73.0	100.0	121.5
Two adults, no children	69.0	64.4	63.3	58.2	100.0	103.6
Two adults, one child	113.6	106.6	103.1	90.3	100.0	106.6
Two adults, two children	120.2	112.4	106.7	95.6	100.0	105.8
Two adults, three children	115.2	109.1	106.2	96.5	100.0	104.1
Two adults, four children	123.9	107.8	105.7	97.5	100.0	103.7
Rate of median expenditure with respect to GSIS Income 2013 (excluding zero statements)						
One adult, no children	72.1	67.9	65.6	60.1	82.3	100.0
Two adults, no children	66.6	62.2	61.1	56.2	96.5	100.0
Two adults, one child	106.5	100.0	96.7	84.7	93.8	100.0
Two adults, two children	113.6	106.3	100.9	90.3	94.5	100.0
Two adults, three children	110.7	104.8	102.1	92.7	96.1	100.0
Two adults, four children	119.6	104.0	101.9	94.0	96.5	100.0

[Table 9](#) presents the poverty thresholds according to the household income reported in EU-SILC databases, as well as the mean and median equivalized household income. The equivalized household income is defined as the total net household income divided by the modified OECD scale¹⁰. According to the EU-SILC, the poverty line for 2012 (60% threshold) is for one adult 5708 per year, while for a family with two children (below the age of 14) equal to 11.986. The 70% poverty threshold is up to 6659 for one adult and 13983 for a family with two children. For households with children ALE estimates lie in general above the poverty line. Yet, for the case of one adult, the ALE estimates lie close to the above mentioned poverty thresholds under some of the estimated specifications (see [Annex A](#)).

Table 9: Comparisons with poverty lines and equivalized households' income

<u>Annual</u>	Poverty threshold (40% of median equivalised income)	Poverty threshold (50% of median equivalised income)	Poverty threshold (60% of median equivalised income)	Poverty threshold (70% of median equivalised income)
Single person	3.805	4.756	5.708	6.659
Two Adults	5.708	7.134	8.562	9.989
Child multiplier (mos:0.3)	1.142	1.427	1.712	1.998
Extra Adult multiplier (mos 0.5)	1.903	2.378	2.854	3.330
Two adults with two children younger than 14 years	7.991	9.988	11.986	13.983
Mean equivalized hh income per capita	10.676 €			
Median equivalized hh income per capita	9.513 €			

<u>Monthly</u>	Poverty threshold (40% of median equivalised income)	Poverty threshold (50% of median equivalised income)	Poverty threshold (60% of median equivalised income)	Poverty threshold (70% of median equivalised income)
Single person	317	396	476	555
Two Adults	476	595	714	832
Child multiplier (mos:0.3)	95	119	143	166
Extra Adult multiplier (mos 0.5)	159	198	238	277
Two adults with two children younger than 14 years	666	832	999	1.165
Mean equivalized hh income per capita	890 €			
Median equivalized hh income per capita	793 €			

¹⁰ Modified OECD Equivalent scale which weights: 1 for the first adult, 0.5 for each additional adults and 0.3 for children.

Yet, we should emphasize that ALEs estimated in the current report do not include rents or loan installments. This remark should be taken into account when comparing with the poverty line or with the reference salary (511 for individuals aged <25 and 586 for individuals aged ≥ 25). The rationale for such an ALE definition, is that an amount for loan repayment can be added according to the difference of household income and ALE of each household. With respect to the child multiplier the poverty line produces a rather small value in view of the modified OECD scale employed (the weight for each children is only up to 0.3).

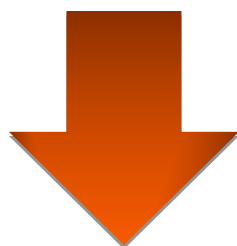
In [Table 10](#) is presented the Reasonable Living Expenses (RLEs) as introduced in the case of Ireland. By converting these expenses using the Purchasing Power Parities (PPP) of Greece and Ireland, we obtain an estimate of the cost of the same basket of goods and services in Greece. However, we must note that (a) the PPP used is for the total household expenditure, so there exist differences with respect to the basket used in Ireland's RLEs as opposed to that used in Eurostat (the available published PPPs do not permit us to make the adjustment product by product), and (b) the consumption pattern in Greece may differ substantially with respect to that of Ireland. In view of the above, this comparison is done solely for reference purposes. Nevertheless, we observe that in all scenarios presented in the previous sections, the estimated ALEs are well below the expenses corresponding to the Ireland's basket.

Table 10: Comparison with Irelands' Reasonable Living Expenses

Ireland - Tables of Reasonable Living Expenses					
	set costs	Child Age Groups			
		Infant (0-2 years)	Pre-School (3 years)	Primary (4-11 years)	Secondary (12-18 years)
Table 1. One adult household, no vehicle	€ 933.14				
Table 2. One adult household, vehicle	€ 1,045.48				
Table 3. One adult household, one or more children, no vehicle	€ 939.71	€ 372.26	€ 208.52	€ 349.37	€ 562.16
Table 4. One adult household, one or more children, vehicle	€ 1,091.15	€ 372.26	€ 196.27	€ 337.12	€ 549.91
Table 5. Two adult household, one or more children, no vehicle	€ 1,360.30	€ 372.26	€ 208.52	€ 349.37	€ 562.16
Table 6. Two adult household, one or more children, vehicle	€ 1,407.50	€ 372.26	€ 196.27	€ 337.12	€ 549.91
Table 7. Two adult household, no vehicle	€ 1,496.26				
Table 8. Two adult household, vehicle	€ 1,473.29				
Example 1: Two adults with two children (1 primary & 1 secondary)	€ 2,294.53 (€ 2,271.83 without vehicle)				
Example 2: Two adults with two children (1 infant & 1 primary)	€ 2,116.88 (2,081.93 without vehicle)				

Source: Insolvency Service of Ireland

www.isi.gov.ie/en/ISI/Guidelines_under_section%2023_June_13.pdf/Files/Guidelines_under_section%2023_June_13.pdf

Purchasing power parities (PPPs), price level indices for 2012			
AGGREG95/GEO	European Union (28 countries)	Ireland	Greece
E011 - Household final consumption expenditure	100.0	115.2	93.1

Source: Eurostat

Ireland - Tables of Reasonable Living Expenses converted by PPPs					
	set costs	Child Age Groups			
		Infant (0-2 years)	Pre-School (3 years)	Primary (4-11 years)	Secondary (12-18 years)
Table 1. One adult household, no vehicle	€ 754.13				
Table 2. One adult household, vehicle	€ 844.91				
Table 3. One adult household, one or more children, no vehicle	€ 759.44	€ 300.85	€ 168.52	€ 282.35	€ 454.32
Table 4. One adult household, one or more children, vehicle	€ 881.82	€ 300.85	€ 158.62	€ 272.45	€ 444.42
Table 5. Two adult household, one or more children, no vehicle	€ 1,099.34	€ 300.85	€ 168.52	€ 282.35	€ 454.32
Table 6. Two adult household, one or more children, vehicle	€ 1,137.48	€ 300.85	€ 158.62	€ 272.45	€ 444.42
Table 7. Two adult household, no vehicle	€ 1,209.22				
Table 8. Two adult household, vehicle	€ 1,190.65				
Example 1: Two adults with two children (1 primary & 1 secondary)	€ 1,854.35 (€ 1,836.00 without vehicle)				
Example 2: Two adults with two children (1 infant & 1 primary)	€ 1,710.78 (€ 1,682.53 without vehicle)				

IV. CONCLUSIONS

In this report we provided a general methodological framework to determine the Adequate Living Expenses Threshold, based on empirical data. We employed the HBS database, and run numerous scenarios for alternative expenditure compositions, adjusting for multiple effects, using different econometric methods. The results were also compared to the distributions of the GSIS and EU-SILC databases. The main scenarios proposed ([Table 11](#)), lie in general above the poverty line, especially for larger families, while they stand below the price adjusted Irelands' Reasonable Living Expenses distributions.

Table 11: Main scenarios (Specification A.1, all regions) for ALEs Threshold determination

Yearly	Expenditure 1	Expenditure 2	Expenditure 3	Expenditure 4
One adult	8180	7655	7337	6448
Two adults	13917	12921	12142	10866
Child multiplier	3361	3126	2955	2648
Extra Adult multiplier	3550	3117	2962	2497
Two Adults with two children	20639	19173	18052	16161

Monthly				
One adult	682	638	611	537
Two adults	1160	1077	1012	906
Child multiplier	280	261	246	221
Extra Adult multiplier	296	260	247	208
Two Adults with two children	1720	1598	1504	1347

In view of the limitations of our approach, the above analysis is based solely on empirical data, assuming that the mean or median expenditure (after extracting non-prior and luxury expenses) resembles the adequate living expenses. This means that in the case the income and subsequently the expenditures of the sample population rise (fall), so does the adequate living expenses, irrespectively of the absolute prices. Another methodological approach (i.e. used in the case of Ireland and other countries) is to form task groups of experts (i.e. nutrition scientists etc.), so as to synthesize baskets of goods and services, a household is "reasonable" to consume, and evaluate their cost on a continuous basis according to the CPI. Thus an estimation of the Adequate Leaving Expenses with this method as well would be desirable, so as to identify any potential differences, and eventually combine the two methods so as to announce an updated scale.

Furthermore, it should be noted that the calculations have been carried out based on the survey (HBS) of 2012. Note that using older data (i.e. before or at the beginning of the economic crisis) could provide an

alternate estimate of adequate living expenses, considering the declining trend in real incomes, which is not accompanied by an analogous decline of prices. Anchored methods (keeping still the base period) to determine certain thresholds (i.e. poverty line) can prove robust during rapid recession or rapid development periods. In any case, we propose the ALE scale to be calculated on a regular basis, based on the latest ELSTAT data, so as to rely on intertemporal information when defining the future ALE Threshold.

Finally, with regards to the practical implementation of the ALEs Threshold we should emphasize that this must be considered as a lower limit, which should be revised upwards in the case there are special circumstances in a household. Such examples are the presence of chronic ill individuals, individuals with physical or mental health disabilities or with health problems that need special pharmaceutical or surgical treatment, individuals paying marital compensation and generally individuals having fixed annual expenses, which objectively cannot be reduced.

V. ANNEXES

ANNEX A:
Alternative adequate living expenses estimates
based on various specifications

Table A.1: Adequate Living Expenses estimates based on Expenditure 1 and various model specifications

Specification A.1			Specification A.2			Specification A.3		
All regions			All regions			All regions		
Yearly	Mean	Median	Yearly			Yearly		
One adult	8180	6392	One adult	7433	5732	One adult	9020	7114
Two adults	13917	11833	Two adults	13115	11095	Two adults	15065	12787
Child multiplier	3361	4157	Child multiplier	3511	4284	Child multiplier	1961	2501
Extra Adult multiplier	3550	3880	Extra Adult multiplier	3592	3764	Extra Adult multiplier	2668	3354
Two Adults with two children	20639	20147	Two Adults with two children	20138	19662	Two Adults with two children	18986	17789
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	682	533	One adult	619	478	One adult	752	593
Two adults	1160	986	Two adults	1093	925	Two adults	1255	1066
Child multiplier	280	346	Child multiplier	293	357	Child multiplier	163	208
Extra Adult multiplier	296	323	Extra Adult multiplier	299	314	Extra Adult multiplier	222	280
Two Adults with two children	1720	1679	Two Adults with two children	1678	1639	Two Adults with two children	1582	1482

Specification B.1			Specification B.2		
Urban-semi-urban			Urban-semi-urban		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	8731	7224	One adult	8499	6932
Two adults	14659	12787	Two adults	14275	13042
Child multiplier	3330	4072	Child multiplier	3483	4336
Extra Adult multiplier	3575	3861	Extra Adult multiplier	4168	4347
Two Adults with two children	21320	20931	Two Adults with two children	21241	21713
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	728	602	One adult	708	578
Two adults	1222	1066	Two adults	1190	1087
Child multiplier	278	339	Child multiplier	290	361
Extra Adult multiplier	298	322	Extra Adult multiplier	347	362
Two Adults with two children	1777	1744	Two Adults with two children	1770	1809

Specification B.3		
Central Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	6970	5123
Two adults	12650	10440
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	19330	18645
Monthly	Mean	Median
One adult	581	427
Two adults	1054	870
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1611	1554

North Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	9195	7392
Two adults	14875	12709
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	21556	20914
Monthly	Mean	Median
One adult	766	616
Two adults	1240	1059
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1796	1743

Attica		
Yearly	Mean	Median
One adult	8230	6865
Two adults	13910	12182
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	20590	20387
Monthly	Mean	Median
One adult	686	572
Two adults	1159	1015
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1716	1699

Aegean islands-Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	7667	5545
Two adults	13348	10862
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	20028	19067
Monthly	Mean	Median
One adult	639	462
Two adults	1112	905
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1669	1589

Table A.2: Adequate Living Expenses estimates based on Expenditure 2 and various model specifications

Specification A.1			Specification A.2			Specification A.3		
All regions			All regions			All regions		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	7655	6082	One adult	7030	5480	One adult	8343	6533
Two adults	12921	11076	Two adults	12308	10401	Two adults	13698	11730
Child multiplier	3126	3884	Child multiplier	3241	3984	Child multiplier	2090	2556
Extra Adult multiplier	3117	3551	Extra Adult multiplier	2976	3508	Extra Adult multiplier	2391	3180
Two Adults with two children	19173	18845	Two Adults with two children	18790	18368	Two Adults with two children	17878	16842
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	638	507	One adult	586	457	One adult	695	544
Two adults	1077	923	Two adults	1026	867	Two adults	1142	978
Child multiplier	261	324	Child multiplier	270	332	Child multiplier	174	213
Extra Adult multiplier	260	296	Extra Adult multiplier	248	292	Extra Adult multiplier	199	265
Two Adults with two children	1598	1570	Two Adults with two children	1566	1531	Two Adults with two children	1490	1404

Specification B.1						Specification B.2					
Urban-semi-urban			Agricultural			Urban-semi-urban			Agricultural		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	8156	6663	One adult	6632	5021	One adult	7819	6416	One adult	7123	5314
Two adults	13620	11830	Two adults	12096	10188	Two adults	13247	11397	Two adults	12514	10640
Child multiplier	3151	3767	Child multiplier	3151	3767	Child multiplier	3372	5871	Child multiplier	2955	3340
Extra Adult multiplier	3013	3437	Extra Adult multiplier	3013	3437	Extra Adult multiplier	3651	3585	Extra Adult multiplier	2338	2864
Two Adults with two children	19921	19363	Two Adults with two children	18397	17721	Two Adults with two children	19991	23138	Two Adults with two children	18424	17319
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	680	555	One adult	553	418	One adult	652	535	One adult	594	443
Two adults	1135	986	Two adults	1008	849	Two adults	1104	950	Two adults	1043	887
Child multiplier	263	314	Child multiplier	263	314	Child multiplier	281	489	Child multiplier	246	278
Extra Adult multiplier	251	286	Extra Adult multiplier	251	286	Extra Adult multiplier	304	299	Extra Adult multiplier	195	239
Two Adults with two children	1660	1614	Two Adults with two children	1533	1477	Two Adults with two children	1666	1928	Two Adults with two children	1535	1443

Specification B.3											
Central Greece			North Greece			Attica			Aegean islands-Greece		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	6596	5004	One adult	8599	6997	One adult	7613	6447	One adult	7290	5246
Two adults	11836	9858	Two adults	13840	11851	Two adults	12853	11301	Two adults	12531	10100
Child multiplier	3147	3772	Child multiplier	3340	4103	Child multiplier	3340	4103	Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3047	3340	Extra Adult multiplier	3522	3806	Extra Adult multiplier	3522	3806	Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	18131	17401	Two Adults with two children	20520	20056	Two Adults with two children	19533	19506	Two Adults with two children	19211	18305
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	550	417	One adult	717	583	One adult	634	537	One adult	607	437
Two adults	986	821	Two adults	1153	988	Two adults	1071	942	Two adults	1044	842
Child multiplier	262	314	Child multiplier	278	342	Child multiplier	278	342	Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	254	278	Extra Adult multiplier	293	317	Extra Adult multiplier	293	317	Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1511	1450	Two Adults with two children	1710	1671	Two Adults with two children	1628	1626	Two Adults with two children	1601	1525

Table A.3: Adequate Living Expenses estimates based on Expenditure 3 and various model specifications

Specification A.1			Specification A.2			Specification A.3		
All regions			All regions			All regions		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	7337	5896	One adult	6857	5284	One adult	7928	6033
Two adults	12142	10906	Two adults	11546	10043	Two adults	12663	11268
Child multiplier	2955	3440	Child multiplier	3092	3473	Child multiplier	2058	2556
Extra Adult multiplier	2962	3294	Extra Adult multiplier	2966	3354	Extra Adult multiplier	2783	2733
Two Adults with two children	18052	17785	Two Adults with two children	17731	16989	Two Adults with two children	16780	16381
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	611	491	One adult	571	440	One adult	661	503
Two adults	1012	909	Two adults	962	837	Two adults	1055	939
Child multiplier	246	287	Child multiplier	258	289	Child multiplier	172	213
Extra Adult multiplier	247	275	Extra Adult multiplier	247	279	Extra Adult multiplier	232	228
Two Adults with two children	1504	1482	Two Adults with two children	1478	1416	Two Adults with two children	1398	1365

Specification B.1			Specification B.2		
Urban-semi-urban			Urban-semi-urban		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	7884	6621	One adult	7636	6124
Two adults	12792	11756	Two adults	12356	11271
Child multiplier	2917	3504	Child multiplier	3147	4041
Extra Adult multiplier	2895	3405	Extra Adult multiplier	3499	3983
Two Adults with two children	18627	18764	Two Adults with two children	18650	19353
Monthly	Mean	Median	Monthly	Mean	Median
One adult	657	552	One adult	636	510
Two adults	1066	980	Two adults	1030	939
Child multiplier	243	292	Child multiplier	262	337
Extra Adult multiplier	241	284	Extra Adult multiplier	292	332
Two Adults with two children	1552	1564	Two Adults with two children	1554	1613

Specification B.3		
Central Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	6587	4967
Two adults	11253	9719
Child multiplier	2967	3517
Extra Adult multiplier	2923	3383
Two Adults with two children	17187	16753
Monthly	Mean	Median
One adult	549	414
Two adults	938	810
Child multiplier	247	293
Extra Adult multiplier	244	282
Two Adults with two children	1432	1396

North Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	8259	6854
Two adults	12925	11606
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	19605	19811
Monthly	Mean	Median
One adult	688	571
Two adults	1077	967
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1634	1651

Attica		
Yearly	Mean	Median
One adult	7426	6405
Two adults	12092	11157
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	18772	19362
Monthly	Mean	Median
One adult	619	534
Two adults	1008	930
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1564	1613

Aegean islands-Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	6881	4888
Two adults	11547	9640
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	18227	17845
Monthly	Mean	Median
One adult	573	407
Two adults	962	803
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1519	1487

Table A.4: Adequate Living Expenses estimates based on Expenditure 4 and various model specifications

Specification A.1			Specification A.2			Specification A.3		
All regions			All regions			All regions		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	6448	5408	One adult	6006	4994	One adult	6678	5122
Two adults	10866	9832	Two adults	10374	9405	Two adults	11159	10280
Child multiplier	2648	3148	Child multiplier	2734	3159	Child multiplier	2007	2313
Extra Adult multiplier	2497	2718	Extra Adult multiplier	2461	2650	Extra Adult multiplier	2677	2786
Two Adults with two children	16161	16127	Two Adults with two children	15842	15724	Two Adults with two children	15173	14906
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	537	451	One adult	501	416	One adult	556	427
Two adults	906	819	Two adults	865	784	Two adults	930	857
Child multiplier	221	262	Child multiplier	228	263	Child multiplier	167	193
Extra Adult multiplier	208	226	Extra Adult multiplier	205	221	Extra Adult multiplier	223	232
Two Adults with two children	1347	1344	Two Adults with two children	1320	1310	Two Adults with two children	1264	1242

Specification B.1			Specification B.2		
Urban-semi-urban			Urban-semi-urban		
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	6905	5910	One adult	6514	5495
Two adults	11404	10545	Two adults	11008	10291
Child multiplier	2642	3182	Child multiplier	2822	3336
Extra Adult multiplier	2558	2846	Extra Adult multiplier	3227	3237
Two Adults with two children	16688	16909	Two Adults with two children	16652	16964
Yearly	Mean	Median	Yearly	Mean	Median
One adult	575	492	One adult	543	458
Two adults	950	879	Two adults	917	858
Child multiplier	220	265	Child multiplier	235	278
Extra Adult multiplier	213	237	Extra Adult multiplier	269	270
Two Adults with two children	1391	1409	Two Adults with two children	1388	1414

Specification B.3		
Central Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	5667	4416
Two adults	9987	8747
Child multiplier	2656	3226
Extra Adult multiplier	2537	2635
Two Adults with two children	15299	15199
Yearly	Mean	Median
One adult	472	368
Two adults	832	729
Child multiplier	221	269
Extra Adult multiplier	211	220
Two Adults with two children	1275	1267

North Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	7106	6017
Two adults	11427	10347
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	18107	18552
Yearly	Mean	Median
One adult	592	501
Two adults	952	862
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1509	1546

Attica		
Yearly	Mean	Median
One adult	6560	5731
Two adults	10881	10062
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	17561	18267
Yearly	Mean	Median
One adult	547	478
Two adults	907	838
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1463	1522

Aegean islands-Greece		
Yearly	Mean	Median
One adult	6096	4872
Two adults	10417	9203
Child multiplier	3340	4103
Extra Adult multiplier	3522	3806
Two Adults with two children	17097	17408
Yearly	Mean	Median
One adult	508	406
Two adults	868	767
Child multiplier	278	342
Extra Adult multiplier	293	317
Two Adults with two children	1425	1451

ANNEX B:

Regression results based on various specifications

Table B.1: Regression results based on Expenditure 1 and various model specifications

Specification A.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3360,995	3,392081	990,84	0,00	num_dep_children	4157,040	6,780480	613,09	0,00
dummy_twoplus_adults	5736,892	7,611636	753,70	0,00	dummy_twoplus_adults	5441,160	21,010330	258,98	0,00
num_add_adults	3550,469	4,798527	739,91	0,00	num_add_adults	3879,720	9,155506	423,76	0,00
_cons	8179,934	6,318051	1294,69	0,00	_cons	6391,800	19,092810	334,78	0,00
R-squared = 0,1745					Pseudo R-squared = 0,0950				

Specification A.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3511,376	3,536374	992,93	0,00	num_dep_children	4283,520	8,00E-13	5,40E+15	0,00
dummy_twoplus_adults	5682,705	7,611082	746,64	0,00	dummy_twoplus_adults	5363,520	2,43E-12	2,20E+15	0,00
num_add_adults	3591,974	4,779215	751,58	0,00	num_add_adults	3764,400	1,05E-12	3,60E+15	0,00
dummy_homeownership	1007,651	6,292707	160,13	0,00	dummy_homeownership	989,280	1,47E-12	6,70E+14	0,00
_cons	7432,539	7,657039	970,68	0,00	_cons	5731,800	2,43E-12	2,40E+15	0,00
R-squared = 0,1790					Pseudo R-squared = 0,0963				

Specification A.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	1960,537	5,977306	328,00	0,00	num_dep_children	2500,740	0,306287	8164,71	0,00
dummy_twoplus_adults	6044,228	13,504970	447,56	0,00	dummy_twoplus_adults	5673,480	0,915597	6196,48	0,00
num_add_adults	2668,049	9,968192	267,66	0,00	num_add_adults	3354,360	0,428214	7833,38	0,00
dummy_homeownership	-1241,960	13,449260	-92,34	0,00	dummy_homeownership	-840,960	1,021719	-823,08	0,00
int_twoplus_adults_home	-136,964	16,199930	-8,45	0,00	int_twoplus_adults_home	-401,280	1,127696	-355,84	0,00
int_num_dep_children_home	2206,449	7,468270	295,44	0,00	int_num_dep_children_home	2545,260	0,374672	6793,30	0,00
int_num_add_adults_home	943,588	11,431680	82,54	0,00	int_num_add_adults_home	679,801	0,509324	1334,71	0,00
_cons	9020,473	11,277360	799,87	0,00	_cons	7113,840	0,827488	8596,91	0,00
R-squared = 0,1825					Pseudo R-squared = 0,1002				

Specification B.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3330,473	3,324513	1001,79	0,00	num_dep_children	4071,990	1,597770	2548,55	0,00
dummy_twoplus_adults	5927,744	7,515447	788,74	0,00	dummy_twoplus_adults	5563,740	4,943087	1125,56	0,00
num_add_adults	3575,495	4,726789	756,43	0,00	num_add_adults	3861,480	2,159378	1788,24	0,00
dummy_agr	-1647,576	5,643298	-291,95	0,00	dummy_agr	-1945,080	2,824046	-688,76	0,00
_cons	8731,362	6,509211	1341,39	0,00	_cons	7223,580	4,609428	1567,13	0,00
R-squared = 0,1810					Pseudo R-squared = 0,1004				

Specification B.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3482,822	4,604633	756,37	0,00	num_dep_children	4335,720	2,11E-12	2,10E+15	0,00
dummy_twoplus_adults	5776,226	9,669016	597,40	0,00	dummy_twoplus_adults	6109,320	6,15E-12	9,90E+14	0,00
num_add_adults	4167,863	6,349332	656,43	0,00	num_add_adults	4347,120	2,91E-12	1,50E+15	0,00
dummy_agr	-1054,529	12,782290	-82,50	0,00	dummy_agr	-1119,240	9,15E-12	-1,20E+14	0,00
int_twoplus_adults_agr	226,239	15,339800	14,75	0,00	int_twoplus_adults_agr	-476,879	1,00E-11	-4,80E+13	0,00
int_num_dep_children_agr	-310,739	6,596380	-47,11	0,00	int_num_dep_children_agr	-470,220	3,12E-12	-1,50E+14	0,00
int_num_add_adults_agr	-1352,489	9,518206	-142,09	0,00	int_num_add_adults_agr	-816,240	4,21E-12	-1,90E+14	0,00
_cons	8498,897	7,781644	1092,17	0,00	_cons	6932,280	5,53E-12	1,30E+15	0,00
R-squared = 0,1810					Pseudo R-squared = 0,1007				

Specification B.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_1	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3340,026	3,391410	984,85	0,00	num_dep_children	4102,500	1,032464	3973,50	0,00
dummy_twoplus_adults	5680,726	7,602067	747,26	0,00	dummy_twoplus_adults	5316,960	3,205370	1658,77	0,00
num_add_adults	3521,823	4,800721	733,60	0,00	num_add_adults	3805,800	1,394870	2728,43	0,00
dummy_north_greece	2225,097	7,795303	285,44	0,00	dummy_north_greece	2268,960	2,626755	863,79	0,00
dummy_attica	1259,926	7,310389	172,35	0,00	dummy_attica	1741,440	2,538174	686,10	0,00
dummy_aegean_crete	697,372	11,164190	62,47	0,00	dummy_aegean_crete	421,800	3,661702	115,19	0,00
_cons	6969,664	7,963050	875,25	0,00	_cons	5123,160	3,435282	1491,34	0,00
R-squared = 0,1806					Pseudo R-squared = 0,1003				

Table B.2: Regression results based on Expenditure 2 and various model specifications

Specification A.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3126,382	3,083295	1013,97	0,00	num_dep_children	3884,380	0,658672	5897,29	0,00
dummy_twoplus_adults	5265,986	7,011943	751,00	0,00	dummy_twoplus_adults	4993,580	2,043269	2443,92	0,00
num_add_adults	3117,317	4,327977	720,27	0,00	num_add_adults	3550,880	0,887827	3999,52	0,00
_cons	7654,606	5,819311	1315,38	0,00	_cons	6082,340	1,857406	3274,64	0,00
R-squared = 0,1750					Pseudo R-squared = 0,0961				

Specification A.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3240,726	3,218435	1006,93	0,00	num_dep_children	3983,700	2,022396	1969,79	0,00
dummy_twoplus_adults	5278,093	7,092394	744,19	0,00	dummy_twoplus_adults	4920,360	6,139409	801,44	0,00
num_add_adults	2975,565	4,281496	694,98	0,00	num_add_adults	3508,320	2,670385	1313,79	0,00
dummy_homeownership	907,332	5,709094	158,93	0,00	dummy_homeownership	836,400	3,727107	224,41	0,00
_cons	7030,030	7,097722	990,46	0,00	_cons	5480,280	6,140615	892,46	0,00
R-squared = 0,1752					Pseudo R-squared = 0,0968				

Specification A.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2089,787	5,544795	376,89	0,00	num_dep_children	2556,240	2,32E-12	1,10E+15	0,00
dummy_twoplus_adults	5355,718	12,654740	423,22	0,00	dummy_twoplus_adults	5196,960	6,91E-12	7,50E+14	0,00
num_add_adults	2391,005	8,682150	275,39	0,00	num_add_adults	3179,700	3,24E-12	9,80E+14	0,00
dummy_homeownership	-1042,516	12,627570	-82,56	0,00	dummy_homeownership	-597,240	7,72E-12	-7,70E+13	0,00
int_twoplus_adults_home	17,641	15,124380	1,17	0,24	int_twoplus_adults_home	-184,800	8,53E-12	-2,20E+13	0,00
int_num_dep_children_home	1826,759	6,877434	265,62	0,00	int_num_dep_children_home	1824,120	2,84E-12	6,40E+14	0,00
int_num_add_adults_home	768,971	9,992112	76,96	0,00	int_num_add_adults_home	465,540	3,86E-12	1,20E+14	0,00
_cons	8342,771	10,643380	783,85	0,00	_cons	6533,040	6,25E-12	1,00E+15	0,00
R-squared = 0,1864					Pseudo R-squared = 0,1000				

Specification B.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3150,620	3,076035	1024,25	0,00	num_dep_children	3766,560	1,57E-12	2,40E+15	0,00
dummy_twoplus_adults	5463,625	6,967761	784,13	0,00	dummy_twoplus_adults	5167,200	4,85E-12	1,10E+15	0,00
num_add_adults	3013,475	4,200754	717,37	0,00	num_add_adults	3437,040	2,11E-12	1,60E+15	0,00
dummy_agr	-1523,679	5,143942	-296,21	0,00	dummy_agr	-1641,960	2,76E-12	-5,90E+14	0,00
_cons	8155,895	6,003921	1358,43	0,00	_cons	6662,880	4,52E-12	1,50E+15	0,00
R-squared = 0,1819					Pseudo R-squared = 0,1006				

Specification B.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3371,985	4,316276	781,23	0,00	num_dep_children	5870,580	132,4457	44,32	0,00
dummy_twoplus_adults	5428,164	8,876006	611,55	0,00	dummy_twoplus_adults	4981,080	384,7690	12,95	0,00
num_add_adults	3650,554	5,837654	625,35	0,00	num_add_adults	3584,880	181,5013	19,75	0,00
dummy_agr	-696,484	11,994330	-58,07	0,00	dummy_agr	-1101,960	570,6047	-1,93	0,05
int_twoplus_adults_agr	-37,017	14,332760	-2,58	0,01	int_twoplus_adults_agr	344,880	625,1409	0,55	0,58
int_num_dep_children_agr	-416,672	6,123919	-68,04	0,00	int_num_dep_children_agr	-2530,860	196,0922	-12,91	0,00
int_num_add_adults_agr	-1312,200	8,521283	-153,99	0,00	int_num_add_adults_agr	-720,480	263,7097	-2,73	0,01
_cons	7819,102	7,040888	1110,53	0,00	_cons	6415,800	345,7721	18,55	0,00
R-squared = 0,1827					Pseudo R-squared = 0,1020				

Specification B.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_2	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3147,258	3,093077	1017,52	0,00	num_dep_children	3771,840	1,205993	3127,58	0,00
dummy_twoplus_adults	5240,664	7,015395	747,02	0,00	dummy_twoplus_adults	4854,000	3,738549	1298,36	0,00
num_add_adults	3046,656	4,339480	702,08	0,00	num_add_adults	3340,080	1,627478	2052,30	0,00
dummy_north_greece	2003,476	7,184352	278,87	0,00	dummy_north_greece	1992,840	3,073580	648,38	0,00
dummy_attica	1016,977	6,702780	151,72	0,00	dummy_attica	1443,240	2,966336	486,54	0,00
dummy_aegean_crete	694,099	10,256690	67,67	0,00	dummy_aegean_crete	242,521	4,273966	56,74	0,00
_cons	6595,752	7,328997	899,95	0,00	_cons	5003,760	4,011364	1247,40	0,00
R-squared = 0,1808					Pseudo R-squared = 0,1009				

Table B.3: Regression results based on Expenditure 3 and various model specifications

Specification A.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2954,710	2,699246	1094,64	0,00	num_dep_children	3439,620	1,996212	1723,07	0,00
dummy_twoplus_adults	4805,502	6,177150	777,95	0,00	dummy_twoplus_adults	5010,000	6,185295	809,99	0,00
num_add_adults	2961,527	3,609099	820,57	0,00	num_add_adults	3294,360	2,690861	1224,28	0,00
_cons	7336,749	5,146385	1425,61	0,00	_cons	5895,600	5,620743	1048,90	0,00
R-squared = 0,1985					Pseudo R-squared = 0,1064				

Specification A.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3092,333	2,824317	1094,90	0,00	num_dep_children	3472,680	2,11E-01	1,60E+04	0,00
dummy_twoplus_adults	4689,082	6,349116	738,54	0,00	dummy_twoplus_adults	4759,440	6,41E-01	7,43E+03	0,00
num_add_adults	2966,131	3,632288	816,60	0,00	num_add_adults	3353,760	2,79E-01	1,20E+04	0,00
dummy_homeownership	758,987	4,995382	151,94	0,00	dummy_homeownership	904,680	3,89E-01	2,33E+03	0,00
_cons	6856,903	6,302887	1087,90	0,00	_cons	5283,840	6,41E-01	8,25E+03	0,00
R-squared = 0,2005					Pseudo R-squared = 0,1078				

Specification A.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2058,487	4,908344	419,39	0,00	num_dep_children	2556,420	1,531446	1669,29	0,00
dummy_twoplus_adults	4735,397	11,273800	420,04	0,00	dummy_twoplus_adults	5235,660	4,563327	1147,33	0,00
num_add_adults	2782,832	8,047953	345,78	0,00	num_add_adults	2733,480	2,135044	1280,29	0,00
dummy_homeownership	-771,754	11,317250	-68,19	0,00	dummy_homeownership	-299,700	5,096184	-58,81	0,00
int_twoplus_adults_home	82,004	13,586320	6,04	0,00	int_twoplus_adults_home	-275,580	5,624424	-49,00	0,00
int_num_dep_children_home	1616,508	5,988034	269,96	0,00	int_num_dep_children_home	1677,180	1,874544	894,71	0,00
int_num_add_adults_home	156,337	9,030950	17,31	0,00	int_num_add_adults_home	724,320	2,546016	284,49	0,00
_cons	7928,097	9,401074	843,32	0,00	_cons	6032,820	4,125836	1462,21	0,00
R-squared = 0,2083					Pseudo R-squared = 0,1111				

Specification B.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2917,338	2,706901	1077,74	0,00	num_dep_children	3504,360	0,034423	100000,00	0,00
dummy_twoplus_adults	4908,448	6,280350	781,56	0,00	dummy_twoplus_adults	5134,560	0,106762	48000,00	0,00
num_add_adults	2895,105	3,604100	803,28	0,00	num_add_adults	3405,480	0,046347	73000,00	0,00
dummy_agr	-1365,319	4,463201	-305,91	0,00	dummy_agr	-1855,200	0,060693	-31000,00	0,00
_cons	7883,995	5,420880	1454,38	0,00	_cons	6621,120	0,099471	67000,00	0,00
R-squared = 0,2017					Pseudo R-squared = 0,1136				

Specification B.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	3147,043	3,679772	855,23	0,00	num_dep_children	4041,120	2,81E-01	1,40E+04	0,00
dummy_twoplus_adults	4719,965	7,779257	606,74	0,00	dummy_twoplus_adults	5146,920	8,14E-01	6,33E+03	0,00
num_add_adults	3499,353	4,875405	717,76	0,00	num_add_adults	3982,680	3,86E-01	1,00E+04	0,00
dummy_agr	-589,691	11,056270	-53,34	0,00	dummy_agr	-879,000	1,21E+00	-7,28E+02	0,00
int_twoplus_adults_agr	65,050	12,959290	5,02	0,00	int_twoplus_adults_agr	-39,360	1,32E+00	-2,98E+01	0,00
int_num_dep_children_agr	-462,401	5,270335	-87,74	0,00	int_num_dep_children_agr	-830,580	4,15E-01	-2,00E+03	0,00
int_num_add_adults_agr	-1224,467	7,079628	-172,96	0,00	int_num_add_adults_agr	-1426,920	5,57E-01	-2,56E+03	0,00
_cons	7635,743	6,323688	1207,48	0,00	_cons	6124,320	7,31E-01	8,38E+03	0,00
R-squared = 0,2040					Pseudo R-squared = 0,1154				

Specification B.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_3	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2967,110	2,715051	1092,84	0,00	num_dep_children	3517,320	0,206659	17000,00	0,00
dummy_twoplus_adults	4665,924	6,375936	731,80	0,00	dummy_twoplus_adults	4752,000	0,641293	7410,04	0,00
num_add_adults	2923,317	3,638929	803,35	0,00	num_add_adults	3383,160	0,278599	12000,00	0,00
dummy_north_greece	1671,920	6,248241	267,58	0,00	dummy_north_greece	1887,600	0,526444	3585,57	0,00
dummy_attica	839,013	5,872506	142,87	0,00	dummy_attica	1437,840	0,508381	2828,27	0,00
dummy_aegean_crete	294,376	8,982916	32,77	0,00	dummy_aegean_crete	-78,480	0,730842	-107,38	0,00
_cons	6586,731	6,633912	992,89	0,00	_cons	4966,680	0,687848	7220,60	0,00
R-squared = 0,2019					Pseudo R-squared = 0,1117				

Table B.4: Regression results based on Expenditure 4 and various model specifications

Specification A.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2647,657	2,329068	1136,79	0,00	num_dep_children	3147,539	0,550647	5716,08	0,00
dummy_twoplus_adults	4417,546	5,305119	832,69	0,00	dummy_twoplus_adults	4424,160	1,705628	2593,86	0,00
num_add_adults	2496,748	3,086392	808,95	0,00	num_add_adults	2717,940	0,741294	3666,48	0,00
_cons	6448,475	4,386224	1470,17	0,00	_cons	5408,040	1,549962	3489,14	0,00
R-squared = 0,2133					Pseudo R-squared = 0,1169				

Specification A.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2733,600	2,403929	1137,14	0,00	num_dep_children	3159,120	2,07E+00	1,52E+03	0,00
dummy_twoplus_adults	4368,113	5,356740	815,44	0,00	dummy_twoplus_adults	4411,260	6,28E+00	7,02E+02	0,00
num_add_adults	2460,689	3,182176	773,27	0,00	num_add_adults	2650,140	2,74E+00	9,69E+02	0,00
dummy_homeownership	652,038	4,231993	154,07	0,00	dummy_homeownership	562,499	3,82E+00	1,47E+02	0,00
_cons	6006,335	5,284060	1136,69	0,00	_cons	4994,040	6,29E+00	7,95E+02	0,00
R-squared = 0,2163					Pseudo R-squared = 0,1175				

Specification A.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2007,401	4,244812	472,91	0,00	num_dep_children	2313,060	5,980733	386,75	0,00
dummy_twoplus_adults	4481,051	9,650270	464,34	0,00	dummy_twoplus_adults	5157,600	17,919270	287,82	0,00
num_add_adults	2676,613	6,860055	390,17	0,00	num_add_adults	2786,200	8,291500	336,03	0,00
dummy_homeownership	-303,137	9,609524	-31,55	0,00	dummy_homeownership	290,160	20,007890	14,50	0,00
int_twoplus_adults_home	-129,267	11,582040	-11,16	0,00	int_twoplus_adults_home	-885,120	22,080880	-40,09	0,00
int_num_dep_children_home	1221,202	5,140248	237,58	0,00	int_num_dep_children_home	1338,720	7,325402	182,75	0,00
int_num_add_adults_home	-256,710	7,665365	-33,49	0,00	int_num_add_adults_home	-6,040	9,904208	-0,61	0,54
_cons	6677,580	8,004445	834,23	0,00	_cons	5122,080	16,197600	316,22	0,00
R-squared =					Pseudo R-squared = 0,1203				

Specification B.1:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2642,135	2,311422	1143,08	0,00	num_dep_children	3182,040	1,170110	2719,44	0,00
dummy_twoplus_adults	4498,694	5,321260	845,42	0,00	dummy_twoplus_adults	4635,240	3,628278	1277,53	0,00
num_add_adults	2557,593	3,039348	841,49	0,00	num_add_adults	2846,200	1,578653	1802,93	0,00
dummy_agr	-1260,013	3,789989	-332,46	0,00	dummy_agr	-1520,040	2,063649	-736,58	0,00
_cons	6904,956	4,573752	1509,69	0,00	_cons	5909,640	3,379297	1748,78	0,00
R-squared = 0,2218					Pseudo R-squared = 0,1232				

Specification B.2:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2821,745	3,131591	901,06	0,00	num_dep_children	3336,360	3,46E+00	9,63E+02	0,00
dummy_twoplus_adults	4494,704	6,421557	699,94	0,00	dummy_twoplus_adults	4796,040	1,00E+01	4,78E+02	0,00
num_add_adults	3226,537	4,280108	753,84	0,00	num_add_adults	3237,120	4,76E+00	6,81E+02	0,00
dummy_agr	-166,122	9,420056	-17,63	0,00	dummy_agr	-473,520	1,49E+01	-3,18E+01	0,00
int_twoplus_adults_agr	-316,304	11,055420	-28,61	0,00	int_twoplus_adults_agr	-465,240	1,63E+01	-2,85E+01	0,00
int_num_dep_children_agr	-311,690	4,529777	-68,81	0,00	int_num_dep_children_agr	-353,161	5,12E+00	-6,90E+01	0,00
int_num_add_adults_agr	-1439,351	5,981141	-240,65	0,00	int_num_add_adults_agr	-950,640	6,87E+00	-1,38E+02	0,00
_cons	6513,534	5,160179	1262,27	0,00	_cons	5494,800	9,01E+00	6,10E+02	0,00
R-squared = 0,2266					Pseudo R-squared = 0,1246				

Specification B.3:									
Robust Linear regression					Quartile regression (median)				
expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t	expend_4	Coef.	Std. Err.	t	P> t
num_dep_children	2656,013	2,315347	1147,13	0,00	num_dep_children	3226,320	1,963715	1642,97	0,00
dummy_twoplus_adults	4320,605	5,367592	804,94	0,00	dummy_twoplus_adults	4330,200	6,085262	711,59	0,00
num_add_adults	2536,635	3,121350	812,67	0,00	num_add_adults	2635,380	2,642852	997,17	0,00
dummy_north_greece	1439,226	5,254937	273,88	0,00	dummy_north_greece	1600,560	4,994874	320,44	0,00
dummy_attica	893,622	5,004027	178,58	0,00	dummy_attica	1314,960	4,820542	272,78	0,00
dummy_aegean_crete	429,119	7,534307	56,96	0,00	dummy_aegean_crete	456,120	6,959130	65,54	0,00
_cons	5666,849	5,631800	1006,22	0,00	_cons	4416,360	6,526064	676,73	0,00
R-squared = 0,2188					Pseudo R-squared = 0,1213				

